

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ &
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ταχ.Δ/ση : Γ. Γενναδίου 4 - Τ.Κ.106 78, Αθήνα
Τηλέφωνα : 210-3307450,60,70,80,90
FAX : 210-3848335
E-mail : notaries@notariat.gr

Αθήνα, 27 Απριλίου 2017

Αριθμ. πρωτ. 206

**Προς όλους τους συμβολαιογράφους
της χώρας**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σάς αποστέλλουμε συνημμένα α) απόσπασμα της μελέτης του Προέδρου του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Λάρισας κ. Ιωάννη Κόνσουλα, με θέμα «*Η κτήση εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε δάσος/δασική έκταση και το τεκμήριο κυριότητας του Δημοσίου*», που δημοσιεύτηκε στο βιβλίο με τίτλο «*Δάση, δασικοί χάρτες, δασολόγιο & κτηματολόγιο. Θεωρητική, νομολογιακή-συμβολαιογραφική προσέγγιση*», εκδόσεις Σάκκουλα 2017 και β) την εργασία των συναδέλφων και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Σ.Ε.Α.Π.Α.Δ. κ.κ. Κωνσταντίνου Βλαχάκη και Ευαγγελίας Χριστοπούλου-Σταμέλου, με τίτλο «*Συμβολαιογραφική θεώρηση των διατάξεων του Ν.3889/2010, όπως ισχύουν μετά την τροποποίηση τους από τις διατάξεις του Ν.4389/2016, που διέπουν πλέον τους δασικούς χάρτες*», για πληρέστερη ενημέρωσή σας, ενόψει της κύρωσης των δασικών χαρτών της χώρας.

Με τιμή

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Ρούσκας

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΔΑΣΟΥΣ – ΔΑΣΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΜΕ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ ΕΝ ΖΩΗ.

Προκειμένου να μεταβιβασθεί δάσος ή δασική έκταση με επαχθή ή με χαριστική αιτία, ο νομοθέτης υλοποιώντας τη συνταγματική επιταγή προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων, θέτει μια σειρά αυστηρών προϋποθέσεων και περιορισμών, απαγγέλλοντας ταυτόχρονα απόλυτη ακυρότητα των ενοχικών ή εκποιητικών δικαιοπραξιών και δίωξη συμβολαιογράφων και υποθηκοφυλάκων, στους οποίους ανατίθενται πρόσθετες τυπικές υποχρεώσεις για να μην επέρχονται κατά τις μεταβιβάσεις ανεπίτρεπτες και ποινικά αξιόλογες καταπατήσεις δημοσίων δασών δασικών εκτάσεων με εικονικές ή απατηλές μεταβιβάσεις ανύπαρκτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες δεν συμμετείχε το Δημόσιο ή ανεπίτρεπτες κατατμήσεις ιδιωτικών δασικών εκτάσεων ερήμην του Δημοσίου¹.

i) Μεταβιβάσεις καμένων δασών.

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Ν. 998/1979, όπως τροποποιήθηκε με την προσθήκη δύο παραγράφων με την παρ. 4 του άρθρου 46 του ν. 2145/1993 (ΦΕΚ 88/1993 τ. Α'), ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που έχουν καταστραφεί ή θα καταστραφούν ολικά ή μερικά από πυρκαγιά από την 11^η Ιουνίου 1975 και μετά δεν μπορούν να μεταβιβασθούν ούτε κατατετμημένα ούτε κατά ιδανικά μερίδια, με ενοχική ή εμπράγματη δικαιοπραξία εν ζωή για τριάντα έτη από την καταστροφής τους.

Σε κάθε δικαιοπραξία εν ζωή, όπου μεταβιβάζεται ολόκληρο, τμήμα ή ιδανικό μερίδιο ιδιωτικού δάσους ή δασικής έκτασης προσαρτάται υποχρεωτικά πιστοποιητικό της αρμόδιας δασικής αρχής από το οποίο θα προκύπτει ότι το μεταβιβαζόμενο δάσος ή δασική έκταση δεν

---

¹ ΜονΕφΠειρ., 491/2014, ΝΟΜΟΣ.

καταστράφηκε από πυρκαγιά από την 11^η Ιουνίου 1975 και μετά και σε κάθε εφεξής περίπτωση κατά την τελευταία τριακονταετία από την ως άνω ημερομηνία, άλλως η μεταβιβαστική δικαιοπραξία (προσύμφωνο ή οριστικό συμβόλαιο) είναι άκυρη.

Η τελευταία παράγραφος του άρθρου αυτού αναφέρει ότι ο συμβολαιογράφος που συντάσσει οριστικό συμβόλαιο ή προσύμφωνο μεταβίβασης κυριότητας δάσους ή δασικής έκτασης χωρίς να προσαρτηθεί το προαναφερθέν πιστοποιητικό (πιστοποιητικό ακαΐας), εκτός της πειθαρχικής ευθύνης που υπέχει, τιμωρείται μαζί με τους συμβαλλόμενους και τους ενεργούντες πληρεξουσίου τους με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή.

Σύμφωνα με τη με αριθμό 87688/1916/29-6-1987 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 395/1987 τ. Β΄) από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 998/79 δεν απαγορεύεται η μεταβίβαση δάσους ή δασικής έκτασης, που καταστράφηκε εν όλω ή εν μέρει από πυρκαϊά, όταν η μεταβίβαση αφορά ολόκληρο το δάσος ή τη δασική έκταση και όχι τμήμα αυτού ή ιδανικό μερίδιο. Για τη μεταβίβαση ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων ο αρμόδιος δασάρχης χορηγεί πιστοποιητικό αν το μεταβιβαζόμενο έχει καταστραφεί ή όχι από πυρκαγιά μετά τις 11.6.1975 εν όλω ή εν μέρει. Στις περιπτώσεις που έχει καεί, το πιστοποιητικό θα συνοδεύεται και από σχεδιάγραμμα στο οποίο θα σημειώνεται μέσα στο όλο δάσος το μέρος εκείνο που έχει καταστραφεί από πυρκαγιά καθώς και την ημερομηνία καταστροφής του.

Η εκποίηση με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό ιδιωτικού δάσους ή ιδιωτικής δασικής έκτασης έχει το χαρακτήρα δημόσιου αναγκαστικού πλειστηριασμού, επί του οποίου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 35 και 72 του ν. 998/1979².

---

² Γνωμοδότηση ΝΣΚ 86/2013, ΝΟΜΟΣ.

ii) Δικαίωμα προτίμησης του Ελληνικού Δημοσίου.

Το άρθρο 72 του ν. 998/1979 προβλέπει πως στην περίπτωση όπου θα πωληθεί ιδιωτικό δάσος ή δασική έκταση με έκταση μεγαλύτερη των πενήντα στρεμμάτων το Δημόσιο έχει δικαίωμα προτίμησης με ίσους όρους για την αγορά τους. Το παραπάνω δικαίωμα του Δημοσίου υφίσταται και αν ακόμη η μεταβίβαση με πώληση των ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων έχει ως αντικείμενο ιδανικά μερίδια αυτών, έστω και αν αυτά αντιστοιχούν σε έκταση κάτω από πενήντα στρέμματα, αρκεί όλο το συνιδιόκτητο δάσος ή δασική έκταση να είναι πάνω από πενήντα στρέμματα³. Εάν το Δημόσιο δεν ασκήσει το δικαίωμα προτίμησης ή παρέλθουν οι νόμιμες προθεσμίες, ο δηλών δικαιούται να προχωρήσει ελεύθερα στη σύναψη της σύμβασης πώλησης του δάσους ή της δασικής έκτασης προς τον γνωστοποιημένο υποψήφιο αγοραστή ή και άλλον, αντί του δηλωθέντος τιμήματος ή και μεγαλύτερου.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου κάθε ιδιοκτήτης δάσους ή δασικής εκτάσεως προτιθέμενος να πωλήσει αυτά υποχρεούται να γνωστοποιήσει την πρόθεσή του αυτή με έγγραφη (τυποποιημένη) δήλωση, υπόδειγμα της οποίας δίνεται με το με αριθμό 137/1981 Προεδρικό Διάταγμα, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 7 του άρθρου 72 του ν. 998/1979 και στο οποίο καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 72 του ν. 998/1979.

Το δικαίωμα προτίμησης δεν μπορεί να ασκηθεί για ιδιωτικά δάση ή δασικές εκτάσεις που έχουν υπαχθεί σε οικιστική περιοχή ή αποτέλεσαν τέτοια περιοχή για ιδιωτικά δάση ή δασικές εκτάσεις που ανήκουν σε οικοδομικούς συνεταιρισμούς για την παραχώρηση των επί μέρους δασοτεμαχίων στα μέλη του, εκτός αν συντρέχει περίπτωση άσκησης αυτού του δικαιώματος κατά τις διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας.

---

³ Γνωμοδότης Ν. Δ/σης Υπ. Γεωργίας, 808/1983, ΔΣΣ 1983, σελ. 151.

Το δικαίωμα προτιμήσεις του Δημοσίου κατ' άρθρο 72 του ν. 998/1979 υφίσταται μόνο στην οικειοθελή μεταβίβαση του αστικού δικαίου και όχι σε εκποίηση δια πλειστηριασμού δασικού ακινήτου, όπου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 35 και 72 του ν. 998/1979⁴.

Η προαναφερθείσα υποχρέωση του ιδιοκτήτη ή συνιδιοκτήτη ιδιωτικού δάσους ή δασικής έκτασης για γνωστοποίηση στο Δημόσιο της πρόθεσής του πώλησης σε τρίτο, προϋποθέτει μεταβιβαζόμενη έκταση πέραν των πενήντα στρεμμάτων, αλλά και συμφωνημένο ήδη με ορισμένο υποψήφιο αγοραστή έστω και ατύπως τίμημα, προϋποθέσεις που δεν συντρέχουν στην περίπτωση τελεσίδικης αναγνώρισης με δικαστική απόφαση της κυριότητας ακινήτου που αποκτήθηκε για έκτακτη χρησικτησία όπου ελλείπει αυτοτελώς το τίμημα⁵.

iii) Προσάρτηση υπεύθυνης δήλωσης

Η παρ. 3 του άρθρου 280 του α.ν. 86/1969, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 του ν.δ. 96/1971, προβλέπει ότι σε κάθε δικαιοπραξία εν ζωή, είτε είναι από επαχθή είτε από χαριστική αιτία και μεταβιβάζεται η κυριότητα ή οποιοδήποτε άλλο εμπράγματο δικαίωμα σε δάσος ή δασική έκταση ο μεταβιβάζων είναι υποχρεωμένος κατά τη σύνταξη του οριστικού συμβολαίου ή του προσυμφώνου να προσκομίσει στον συμβολαιογράφο, με ποινή απόλυτης ακυρότητας της δικαιοπραξίας, υπεύθυνη δήλωση του ν.δ. 105/1969 (ήδη του άρθρου 8 ν. 1599/1986), στην οποία να δηλώνεται ότι το Δημόσιο ουδέποτε διεκδίκησε κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σ' αυτή και εφόσον είχε εγερθεί τέτοια διεκδίκηση ή αμφισβήτηση να δηλώνεται ότι η κυριότητα του μεταβιβάζοντος έχει κριθεί έναντι του Δημοσίου είτε με απόφαση της Διοίκησης είτε με απόφαση τελεσίδικη των τακτικών δικαστηρίων. Ο συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να κάνει μνεία

---

⁴ Γνωμοδότηση ΝΣΚ 222/2010, ΝΟΜΟΣ.

⁵ ΕφΠειρ. (Μον), 491/2014, ΝΟΜΟΣ.

της υπεύθυνης αυτής δήλωσης στο εν λόγω συμβόλαιο. Περαιτέρω προβλέπεται πως αν στην προηγούμενη περίπτωση δηλώνεται από τον μεταβιβάζοντα ότι διεκδικείται ή αμφισβητείται από το Δημόσιο η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα του μεταβιβάζοντα, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να απόσχει από τη σύνταξη του συμβολαίου. Συνεπώς, είναι άκυρη (κατ' άρθρο 174 ΑΚ) η μεταβίβαση δάσους ή δασικής έκτασης χωρίς την τήρηση των νομίμων προϋποθέσεων που ορίζονται στην παραπάνω διάταξη, δηλαδή χωρίς την προσκόμιση της πιο πάνω δήλωσης⁶, ο δε συμβολαιογράφος εκτός της πειθαρχικής ευθύνης που υπέχει, τιμωρείται μαζί με τους συμβαλλόμενους με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, συλλαμβάνονται δε και δικάζονται με την διαδικασία του αυτοφώρου (471 ΚΠοινΔ). Η διάταξη αυτή εν όψει του επιδιωκόμενου σκοπού της από τις προαναφερθείσες Συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος και 280 παρ. 1 του ν.δ. 86/1969, αλλά και για την αποφυγή δημιουργίας εικονικών ερήμην δικών για ανύπαρκτα δικαιώματα επί δασών ή δασικών εκτάσεων είναι εφαρμοστέα κατά διασταλτική ερμηνεία, για την ταυτότητα του νομικού λόγου και στη μεταγραφή τελεσίδικης αναγνωριστικής απόφασης για την κτήση δικαιώματος κυριότητας σε ακίνητο δασικού χαρακτήρα με έκτακτη χρησικτησία, αφού άλλωστε η τελευταία εξομοιώνεται και φορολογικά με την εκπονητική δικαιοπραξία και απαιτείται για τη μεταγραφή της τελεσίδικης απόφασης η καταβολή προηγουμένως του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης ακινήτου που αποκτήθηκε με χρησικτησία⁷.

Ο Άρειος Πάγος με τη με αριθμό 1330/2008 απόφασή του, έκρινε επίφογη την άρνηση υποθηκοφύλακα να καταχωρίσει μεταβιβαστική δικαιοπραξία, επειδή δεν προσκομίστηκε πιστοποιητικό δασικής αρχής για το δασικό ή όχι χαρακτήρα του μεταβιβαζόμενου ακινήτου⁸.

---

⁶ Γ. Διαμαντόπουλος, Η δίκη των αντιρρήσεων ενώπιον του κτηματολογικού δικαστή (2015) σ. 339 επ.

⁷ ΕφΠειρ. (Μον), 491/2014, ΝΟΜΟΣ.

⁸ Γ. Διαμαντόπουλος, ο.π.

iv) Απαγόρευση κατάτμησης δασικής έκτασης.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του α.ν. 86/1969, απαγορεύεται η κατάτμηση της δασικής ιδιοκτησίας, είτε με διανομή μεταξύ των εξ αδιαιρέτου συνιδιοκτητών ή διακατόχων, είτε με πώληση είτε με οποιαδήποτε άλλη πράξη, χωρίς την προηγουμένη αδεία του Υπουργού Γεωργίας, με ποινή απόλυτης ακυρότητας της σχετικής δικαιοπραξίας. Η άδεια του Υπουργού προσαρτάται στη σχετική συμβολαιογραφική πράξη, στην οποία και γίνεται αυτής. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 60 του α.ν. 86/1969, που προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 4 του ν. 3208/2003, προβλέπεται πως η μεταβίβαση αυτοτελών ιδιωτικών δασοτεμαχίων, που δεν συνορεύουν μεταξύ τους, καθώς και η μεταβίβαση ιδανικού εξ αδιαιρέτου μεριδίου ιδιωτικού δάσους ή δασικής έκτασης δεν συνιστά κατάτμηση. Διευκρινίζεται επίσης πως δρόμοι, αντιπυρικές ζώνες και άλλα τεχνικά έργα που κατασκευάζονται εντός δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων, καθώς και νομίμως κηρυσσόμενες αναγκαστικές απαλλοτριώσεις δεν συνιστούν κατάτμηση αυτών.

Η θεσπιζόμενη απαγόρευση αφορά στην κατάτμηση της δασικής ιδιοκτησίας που επέρχεται με δικαιοπραξία και δεν εκτείνεται και στην κτήση της κυριότητας επί τμήματος δάσους με έκτακτη χρησικτησία, αφού, κατά το άρθρο 1045 του ΑΚ αναγκαίως για την έκτακτη χρησικτησία όρος είναι η επί εικοσαετία με διάνοια κυρίου νομή του πράγματος, αδιαφόρως αν ο χρησιδεσπόζων απέκτησε τη νομή δυνάμει δικαιοπραξίας (έγκυρης ή άκυρης) ή και χωρίς δικαιοπραξία⁹.

Ενδιαφέρουσα νομολογιακή άποψη παρουσιάζει η με αριθμό 491/2014, απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Πειραιά: Ο μεταγραφοφύλακας μπορεί να αρνηθεί τη μεταγραφή άκυρης (μεταγραπτέας κατ` αρχήν) πράξης. Η άρνηση της μεταγραφής πάντως

---

⁹ ΑΠ 488/2010, ΝΟΜΟΣ.

δικαιολογείται μόνο αν δεν προσκομίζονται τ` αναγκαία σε κάθε περίπτωση έγγραφα, ή αν η ακυρότητα της πράξης είναι τυπικά εμφανής και ο μεταγραφοφύλακας μπορεί να σχηματίσει βεβαιότητα γι` αυτή χωρίς να μπορεί να επεκταθεί σε ουσιαστικό έλεγχο εγγράφων και να προβεί σε έλεγχο της βασιμότητας του μεταβιβασθέντος ή αναγνωρισθέντος δικαιώματος. Εν όψει όμως των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 και 4 του ισχύοντος Συντάγματος για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του αμετάβλητου της μορφής και του χαρακτήρα των δασών και των δασικών εκτάσεων, δημόσιων ή ιδιωτικών, ανατίθενται στους μεταγραφοφύλακες (όπως και στους συμβολαιογράφους) πρόσθετες τυπικές υποχρεώσεις για να μην επέρχονται κατά τις μεταβιβάσεις ανεπίτρεπτες και ποινικά αξιόλογες καταπατήσεις δημοσίων δασών δασικών εκτάσεων με εικονικές ή απατηλές μεταβιβάσεις ανύπαρκτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες δεν συμμετείχε το δημόσιο (άρθρο 280 παρ. 1 του ν.δ 86/1969, όπως ισχύει εν προκειμένω μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 13 του ν.δ. 996/1971) ή ανεπίτρεπτες κατατμήσεις ιδιωτικών δασικών εκτάσεων ερήμην του Δημοσίου. Οι υποχρεώσεις αυτές καθιερώνονται με τις διατάξεις των άρθρων 60 παρ. 1 και 280 παρ. 3 του δασικού κώδικα (ν.δ. 86/1969) και 72 παρ. 1 έως και 6 του ν. 998/1979 και έχουν ως αναγκαία προϋπόθεση την ιδιότητα του μεταβιβαζόμενου ακινήτου ως δάσους ή δασικής έκτασης, όπως αυτή οριοθετείται εν προκειμένω από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του ν. 998/1978, όπως ίσχυε προ της τροποποίησης της με το άρθρο 1 του ν. 3208/2003 που ισχύει από 24-12-2003 (Φ.Ε.Κ Α` αριθ. 303/24-12-2003 και άρθρο 24 του Νόμου). Ειδικότερα, με το άρθρο 60 § 1 του δασικού Κώδικα (ν.δ 86/1969), απαγορεύεται η κατάτμηση δασικής ιδιοκτησίας, είτε με διανομή μεταξύ των εξ αδιαιρέτου συνιδιοκτητών ή διακατόχων, είτε με πώληση, είτε με οποιαδήποτε άλλη πράξη, χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Γεωργίας, με συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της σχετικής δικαιοπραξίας. Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι

είναι άκυρη χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Γεωργίας, κάθε πράξη από την οποία επέρχεται κατάτμηση δασικής έκτασης. Από τη διάταξη αυτή, σαφώς συνάγεται ότι η θεσπιζόμενη απαγόρευση αφορά την κατάτμηση με δικαιοπραξία δασικής ιδιοκτησίας και δεν εκτείνεται και στην κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία σε τμήμα δάσους, αφού κατά το άρθρο 1045 του Α.Κ αναγκαίος για την έκτακτη χρησικτησία όρος είναι επί εικοσαετία διανοία κυρίου νομή του πράγματος, ανεξάρτητα από το εάν η νομή αποκτήθηκε με έγκυρη ή άκυρη δικαιοπραξία ή και χωρίς αυτή.

v) Σχέδια πόλεως

Στο άρθρο 60 του ν. 998/1979 προβλέπεται πως η επέκταση εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή επέκταση οικισμού υφισταμένου προ του 1923 ή δημιουργία οικιστικής περιοχής εντός δάσους ή δασικής έκτασης δεν επιτρέπεται, ούτε είναι δυνατή η καθ' οιονδήποτε τρόπον παραχώρηση ή εκχώρηση δημοσίου ή ιδιωτικού δάσους ή δασικής έκτασης, αντιστοίχως, προς δημιουργία ή επέκταση πόλεων, οικισμών ή οικιστικών περιοχών, πλην των επιτρεπομένων από τις ειδικότερες διατάξεις του Κεφαλαίου Α` (Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση - Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί - Εγκαταλελειμμένοι οικισμοί και Βιώσιμη ανάπτυξη) του ν. 4.280/2014 «Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση - Βιώσιμη Ανάπτυξη Οικισμών - Ρυθμίσεις Δασικής Νομοθεσίας».

vi) Πιστοποιητικό χαρακτηρισμού έκτασης σε κυρωμένο δασικό χάρτη.

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 3889/2010, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. Η του άρθρου 153 του ν. 4389/2016, μετά την κύρωση του δασικού χάρτη κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων

στις δασικές εν γένει εκτάσεις της παραγράφου 1 άρθρου 13 του ν. 3889/2010, που περιλαμβάνονται σε αυτόν, είναι άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδεύεται από σχετικό πιστοποιητικό του οικείου κτηματολογικού γραφείου ή, αν η περιοχή δεν έχει κτηματογραφηθεί, της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Διεύθυνσης Δασών, με το οποίο βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης. Στην επόμενη παράγραφο προβλέπεται πως στις πράξεις που συντάσσουν οι συμβολαιογράφοι, που αφορούν στις δασικές εν γένει εκτάσεις που περιλαμβάνονται στον κυρωμένο δασικό χάρτη, υποχρεούνται όχι μόνο να επισυνάπτουν το προαναφερθέν πιστοποιητικό αλλά και να μνημονεύουν το περιεχόμενό τους. Δεν επιτρέπεται η εγγραφή ή η μετεγγραφή των πράξεων αυτών στα οικεία υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, αν δεν έχει τηρηθεί η υποχρέωση αυτή.

vii) Εκποίηση Μοναστηριακών δασών.

Σύμφωνα με το άρθρο 148 του α.ν. 86/1969 εκτάσεις Μονών, που κηρύχθηκαν αναδασωτέες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 191 του ίδιου νόμου, καθώς και τα δάση, τα δασικά εδάφη και οι δασικές τους εκτάσεις, που έχουν υπαχθεί στη διατηρητέα ή προς ρευστοποίηση περιουσία τους, δυνάμει των κατά το άρθρον 8 του νόμου 4684 της 9/10.5.1930 (περί διοικήσεως και διαχειρίσεως της Εκκλησιαστικής περιουσίας και περί συγχωνεύσεως των μικρών Μονών) εκδοθέντων διαταγμάτων, εκποιούνται μόνον κατόπιν απόφασης των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Γεωργίας, που εκδίδεται μετά τη σύμφωνη γνώμη πενταμελούς επιτροπής, που απαρτίζεται από τους αρμόδιους περιφερειακούς διευθυντές δασών και επιθεωρητές γεωργίας, αντιπρόσωπο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αντιπρόσωπο της Διεύθυνσης Δημοσίων Κτημάτων και αντιπρόσωπο του Οργανισμού Διοικήσεως Εκκλησιαστικής Περιουσίας

(ΟΔΕΠ). Το δικαίωμα προτίμησης του Δημοσίου υφίσταται και στην διαδικασία της εκποίησης που προβλέπεται στο άρθρο αυτό.

viii) Παραμεθόρια δάση

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 1892/1990 απαγορεύεται κάθε δικαιοπραξία εν ζωή με την οποία συνιστάται υπέρ φυσικών ή νομικών προσώπων με ιθαγένεια ή έδρα εκτός των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών οποιοδήποτε εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα, που αφορά ακίνητα, κείμενα στις παραμεθόριες περιοχές¹⁰, καθώς και η μεταβίβαση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων ή η μεταβολή του προσώπου εταίρων εταιρειών οποιασδήποτε μορφής που έχουν στην κυριότητα τους ακίνητα στις περιοχές αυτές και εφαρμόζεται αναλογικά και για τα ιδιωτικά δάση και τις ιδιωτικές δασικές εκτάσεις. Σύμφωνα με την περίπτωση α` της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 1892/1990 φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ανήκουν στις κατηγορίες της παραγράφου 1 του άρθρου 25 μπορούν να ζητήσουν την άρση της απαγόρευσης για τις παραμεθόριες περιοχές με αίτησή τους, στην οποία πρέπει να αναφέρεται και ο σκοπός για τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί το ακίνητο.

ix) Καταργημένο πιστοποιητικό παρ. 9 άρθρου 27 του ν. 2664/1998.

Η παρ. 9 του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 καθιστούσε υποχρεωτική σε κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των

---

¹⁰ Ως παραμεθόριες περιοχές ορίζονται οι Νομοί Δωδεκανήσου, Έβρου, Θεσπρωτίας, Καστοριάς, Κιλκίς, Λέσβου, Ξάνθης, Πρέβεζας, Ροδόπης, Σάμου, Φλώρινας και Χίου, οι νήσοι Θήρα και Σκύρος, οι τέως επαρχίες Νευροκοπίου του τέως Νομού Δράμας, Πωγωνίου και Κόνιτσας του τέως Νομού Ιωαννίνων, Αλμωπίας και Έδεσσας του τέως Νομού Πέλλης και Σιντικής του τέως Νομού Σερρών, καθώς και οι τέως κοινότητες Οθωνών, Μαθρακίου και Ερεϊκούσσης.

εμπραγμάτων σχέσεων την προσάρτηση πιστοποιητικού, με το οποίο θα βεβαιωνόταν ο χαρακτήρας της έκτασης, η ανυπαρξία δικαιωμάτων του Δημοσίου επ' αυτής και η αυτοτέλεια ή η νόμιμη κατάτμησή της. Η υποχρέωση αυτή θα ίσχυε μετά την κατάρτιση και κύρωση των δασικών χαρτών στις δασικές εν γένει εκτάσεις που περιέχονται σε αυτούς, η δε δικαιοπραξία θα ήταν άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδευόταν από σχετικό πιστοποιητικό. Προσωπική άποψη είναι πως η προσάρτησης του πιστοποιητικού αυτού θα καθιστούσε τη συναλλαγή ευκολότερη και θα προσέδιδε σε αυτήν μεγαλύτερη ασφάλεια. Η άνω διάταξη καταργήθηκε με την παρ. 1 άρθρου 26 του Ν. 3889/2010 και το εν λόγω πιστοποιητικό αντικαταστάθηκε με το πιστοποιητικό, με το οποίο βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης.¹¹

---

¹¹ Ανωτέρω στη υπό στοιχείο vi) παράγραφο.

Συμβολαιογραφική θεώρηση των διατάξεων του ν.3889/2010 μετά την τροποποίησή τους από τις διατάξεις του ν. 4389/2016, που διέπουν πλέον τους δασικούς χάρτες.

Περιεχόμενα

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ	3
1.2 ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΑΣΗ.....	3
2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ Ν. 998/1979.....	4
2.1 ΑΡΘΡΟΝ 3 - ΕΚΤΑΣΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	4
3. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΘΡΩΝ 13-26 ΤΟΥ Ν. 3889/2010.....	8
3.1 « ΑΡΘΡΟ 13.....	8
3.2 « ΑΡΘΡΟ 14.....	14
3.3 «ΑΡΘΡΟ 15 - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΩΝ	15
3.4 « ΑΡΘΡΟ 16.....	16
3.5 «ΑΡΘΡΟ 17 - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ	16
3.6 «ΑΡΘΡΟ 18.....	18
3.7 «ΑΡΘΡΟ 19.....	20
3.8 «ΑΡΘΡΟ 20.....	21
3.9 «ΑΡΘΡΟ 21 - ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	23
3.10 «ΑΡΘΡΟ 22 - ΤΕΛΗ.....	26
3.10.1 «Άρθρο 23	27
3.11 «ΑΡΘΡΟ 24.....	28
3.12 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 23 Κ 24.....	30
3.13 ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 153 , ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 25 ΚΑΙ 26 ΤΟΥ Ν. 3889/2010 :.....	32
4. ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ Ν. 4389/2016	33
4.1 ΑΡΘΡΟ 154.....	33
4.2 ΑΡΘΡΟ 155.....	36
5. ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΔΑΣΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	39
5.1 ΑΡΘΡΟ 35. - ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΚΑΕΝΤΩΝ ΔΑΣΩΝ.	39
5.2 ΑΡΘΡΟ 62 ΤΟΥ Ν.998/1979	39
5.3 «ΑΡΘΡΟ 67 ΤΟΥ Ν.998/1979 ΑΓΡΟΙ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΑΝ ΜΟΡΦΗ	40
5.4 ΑΡΘΡΟΝ 72 ΤΟΥ Ν.998/1979. - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ.	41
6. ΝΔ 86/1969: ΔΑΣΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΛ. ΚΑΙ Ν. 4280/2014.....	44
6.1 "ΑΡΘΡΟΝ 280.....	44
7. ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ	46
7.1 « ΑΡΘΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	46
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΟ Ν.3889/2010 (Α΄182).....	46

1. Εισαγωγή

Με τις διατάξεις του νόμου 4389/2016 (ΦΕΚ Α 94/27-5-2016) με τον τίτλο:

«Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα στο κεφάλαιο Θ' «Επίσπευση των διαδικασιών κατάρτισης, θεώρησης και κύρωσης των δασικών χαρτών και λοιπές διατάξεις» (Υποκεφάλαιο Α')

επήλθαν τροποποιήσεις και συμπληρώσεις σε διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και συγκεκριμένα:

1.1 Συνοπτική παράθεση των διατάξεων

- Με το άρθρο 153 του νόμου αυτού αντικαταστάθηκαν τα άρθρα 13 έως και 24 στο σύνολό τους και τροποποιήθηκαν μερικώς τα άρθρα 25 και 26 του νόμου 3889/2010 (ΦΕΚ 182 Α), όπως είχε τροποποιηθεί και ίσχυε με τις διατάξεις του νόμου 4164/2013, που αφορούν την κατάρτιση, θεώρηση, ανάρτηση και κύρωση των δασικών χαρτών, τη διαδικασία και τα τέλη υποβολής αντιρρήσεων καθώς και την άσκηση ένδικων μέσων.
- Με το άρθρο 154 του ίδιου νόμου επήλθαν τροποποιήσεις στο άρθρο 3 του 998/1979, στο άρθρο 2 και 2β του ν.2308/1995, στο άρθρο 28 του ν. 2664/1998, στο άρθρο 3 του ν.3208/2003, στο άρθρο 31 του ν. 4280/2014, στο άρθρο 4 του ν.3127/2003
- και τέλος με το άρθρο 155 προβλέπονται μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις του Υποκεφαλαίου Α'.

1.2 Αιτιολογική βάση

Με τις ισχύουσες ήδη διατάξεις του κεφαλαίου Θ' «Επίσπευση των διαδικασιών κατάρτισης, θεώρησης και κύρωσης των δασικών χαρτών και λοιπές διατάξεις» του ν. 4389/2016, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, επιδιώκεται αναμόρφωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που διέπει τους δασικούς χάρτες, με σκοπό να επιτευχθεί η επίσπευση της διαδικασίας κατάρτισης των δασικών χαρτών με άξονες και κατευθύνσεις :

- την περαιτέρω συμμετοχή της δασικής υπηρεσίας τόσο στη διαδικασία της κατάρτισης όσο και στην πιστοποίηση του περιεχομένου του δασικού χάρτη,
- την επιτάχυνση της διαδικασίας κατάρτισης των δασικών χαρτών,
- τη συντόμευση των απαιτούμενων χρόνων,
- την επίτευξη μείωσης των δαπανών,
- τον διαχωρισμό και την απεμπλοκή της δασικής νομοθεσίας από την πολεοδομική καθώς και άλλες νομοθεσίες όπως π.χ περί αιγιαλού και παραλίας
- καθώς και την αλλαγή της διαδικασίας υποβολής αντιρρήσεων και της επίλυσης τούτων.

2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ Ν. 998/1979

Θεωρώντας ότι ο βασικός νόμος όλης της δασικής νομοθεσίας είναι ο ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» ΦΕΚ Α' 289, προτάσσονται οι τροποποιήσεις που επήλθαν στο άρθρο 3 του ν. 998/1979 (Α' 289) με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 154 του νόμου 4389/2016 (ΦΕΚ Α 94/27-5-2016), και κωδικοποιημένο το κείμενό του, έχει ως ακολούθως:

2.1 Άρθρον 3 - Εκτασις εφαρμογής.

1. Ως δάσος ή δασικό οικοσύστημα νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με την εκεί συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλοεπίδρασής τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές).
2. Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά.
3. Ως δάση και δασικές εκτάσεις νοούνται και οι οποιασδήποτε φύσεως ασκεπείς εκτάσεις (φρυγανώδεις ή χορτολιβαδικές εκτάσεις, βραχώδεις εξάρσεις και γενικά ακάλυπτοι χώροι) που περικλείονται, αντιστοίχως, από δάση και δασικές εκτάσεις, καθώς και οι υπεράνω των δασών ή δασικών εκτάσεων ασκεπείς κορυφές ή αλπικές ζώνες των ορέων και οι άβατοι κλιτύες αυτών. Οι εκτάσεις της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, έστω και αν περικλείονται από δάση ή δασικές εκτάσεις.
4. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και τα εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση, το περιαστικό πράσινο, οι κηρυγμένες δασωτέες ή αναδασωτέες εκτάσεις.
Στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας υπάγονται και τμήματα πάρκου ή άλσους, τα οποία φέρουν μη δασική βλάστηση συνδέονται όμως οργανικά με το σύνολο του πάρκου ή άλσους υπό την έννοια ότι συμβάλλουν στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας του συνόλου.
5. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου πλην των περιπτώσεων των άρθρων 17, 22, 63, 64 και 65 του παρόντος νόμου υπάγονται και οι εκτάσεις των επόμενων περιπτώσεων α' και β' του παρόντος, που δεν έχουν αναγνωρισθεί ως ιδιωτικές με έναν από τους τρόπους του άρθρου 10 του ν. 3208/2003:
  - α) Οι χορτολιβαδικές εκτάσεις που βρίσκονται επί ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών και συγκροτούν φυσικά οικοσυστήματα αποτελούμενα από φρυγανική, ποώδη ή άλλη αυτοφυή βλάστηση ή από δασική μεν βλάστηση που δεν συνιστά δασοβιοκοινότητα.

β) Οι βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις των ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών.

γ) Οι εκτάσεις των περιπτώσεων 5α και 5β του παρόντος δεν κηρύσσονται αναδασωτέες, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του παρόντος νόμου, δύνανται όμως να κηρυχθούν δασωτέες, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου 37. Σε περίπτωση καταστροφής τους από πυρκαγιά ή άλλη αιτία δεν αποβάλλουν το χαρακτήρα τους, αποκαθίστανται και προστατεύονται και διαχειρίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Το άρθρο 4 του παρόντος νόμου, όπως ισχύει, με εξαίρεση την περίπτωση γ` της παραγράφου 1 και των περιπτώσεων α` και η` της παραγράφου 2 αυτού, εφαρμόζεται αναλόγως και επί των ανωτέρω εκτάσεων.

δ) Η αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των εκτάσεων αυτών υπάγεται στην αρμοδιότητα των προβλεπομένων στο άρθρο 8 του παρόντος νόμου Συμβουλίων και των πολιτικών δικαστηρίων. Οι υποθέσεις που προσάγονται στα Συμβούλια κρίνονται κατά τις διατάξεις του α.ν. 1539/1938 (Α` 488) όπως ισχύει. Ειδικά η αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των ανωτέρω εκτάσεων που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του παρόντος, όπως ισχύει, διενεργείται κατά την ανωτέρω διαδικασία επί τη βάση τίτλων ιδιοκτησίας, οι οποίοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί έστω και μεταγενέστερα.

ε) Οι εκτάσεις των περιπτώσεων 5α και 5β του παρόντος χαρτογραφούνται και διατίθενται ιδίως για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Κεφαλαίου ΣΤ` του παρόντος νόμου ή χρησιμοποιούνται ως βοσκοτόποι ή για τη δημιουργία νέων δασών.

6. Δεν υπάγονται οπωσδήποτε στις διατάξεις του παρόντος νόμου:

α) Οι ανέκαθεν γεωργικώς καλλιεργούμενες εκτάσεις.

β) Οι εκτάσεις που έχουν τη μορφή της περίπτωσης α` της παραγράφου 5 του παρόντος, που στη λήψη Α/Φ έτους 1945 ή, εφόσον αυτές δεν είναι ευκρινείς, του 1960, εμφάνιζαν αγροτική μορφή.

γ) Οι τεχνητές δασικές φυτείες που δημιουργούνται από τους ιδιοκτήτες τους, ως και οι από αυτούς φυτεύσεις δένδρων, επί εκτάσεων που έχουν τη μορφή των ανωτέρω περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 5 ή των περιπτώσεων α` και β` της παρούσας παραγράφου 6, είτε σε εφαρμογή εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων είτε όχι, με σκοπό την παραγωγή και εμπορία δασικών

προϊόντων ή την αναβάθμιση της αισθητικής του τοπίου.

δ) Οι αλυκές.

ε) Αμμώδεις εκτάσεις της παραλιακής ζώνης, που δεν καταλαμβάνονται από δασική βλάστηση και δεν υπάγονται στην κατηγορία των εκτάσεων των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 5 του παρόντος.

στ) Τα πεδινά ρέματα που δεν φέρουν δασική βλάστηση.

ζ) Οι περιοχές για τις οποίες υφίστανται εγκεκριμένα σχέδια πόλεως ή καταλαμβάνονται υπό οικισμών, τα όρια των οποίων έχουν εγκριθεί με πράξεις της Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 21.11/1.12.1979 (Δ` 693), 2.3/13.3.1981 (Δ` 138) ή 24.4/3.5.1985 (Δ` 181) ή βρίσκονται εντός

ορίων εγκεκριμένων πολεοδομικών μελετών ή ρυμοτομικών σχεδίων και όπως τα όρια αυτά έχουν εφαρμοσθεί στο έδαφος ή πρόκειται περί οικοδομήσιμων εκτάσεων των οικιστικών περιοχών του ν. 947/1979 ή αποτελούν εκτάσεις Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων, που οργανώθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4458/1965, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 742/1977, καθώς και τις διατάξεις του ν. 2545/ 1997 και όπως ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011 (Α` 143) για τις οποίες έχει εγκριθεί η οριοθέτηση ή το ρυμοτομικό τους σχέδιο. η) Οι ζώνες των αποστραγγιστικών δικτύων, που φέρουν δασική βλάστηση φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργημένη.»

7. Εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα πριν τις 11.6.1975 λόγω επεμβάσεων που έλαβαν χώρα με βάση σχετική διοικητική πράξη, η οποία καλύπτεται από το τεκμήριο νομιμότητας, δεν χαρακτηρίζονται ως δάση ή δασικές εκτάσεις, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979 και δεν κηρύσσονται αναδασωτέες. Στις περιπτώσεις ακινήτων εκτός σχεδίου, ως και εντός των περιοχών της περίπτωσης β` της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010, όπως ισχύει, για τα οποία εκδόθηκε νόμιμη οικοδομική άδεια προ της 11.6.1975, η οποία δεν έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί, δεν χαρακτηρίζεται ως δάσος ή δασική έκταση, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979, και δεν κηρύσσεται αναδασωτέα επιφάνεια αυτών ίση με την απολύτως αναγκαία για την εφαρμογή της συγκεκριμένης διοικητικής πράξης - οικοδομικής άδειας και δεν απαιτείται βεβαίωση του δασαρχείου για κάθε έννομη συνέπεια. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται για ακίνητα ή τμήματα αυτών που πληρούν του όρους αρτιότητας σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς κατά το χρόνο έκδοσης της σχετικής άδειας. Ως όρια αρτιότητας λαμβάνονται υπόψη και οι κατά παρέκκλιση όροι δόμησης για την εγκατάσταση λυομένων κατασκευών κατά τις ειδικότερες διατάξεις του β.δ. 7.8.1967.

Για τις οικοδομικές άδειες οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4030/2011, οι οποίες δεν έχουν ανακληθεί ή ακυρωθεί, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου της παρούσας μόνον για ακίνητα ή τμήματα αυτών που πληρούν τους όρους αρτιότητας σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς κατά το χρόνο έκδοσης της σχετικής άδειας.

Στις περιπτώσεις αυτές δεν απαιτείται η εκ νέου έκδοση βεβαίωσης της οικείας δασικής αρχής για την έκδοση έγκρισης δόμησης και άδειας δόμησης κατά τις διατάξεις του ν. 4030/2011.»

Σημείωση:

- Κατά την περίπτωση δ της παραγράφου 5 του άνω άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 154 του ν.4389/2016, η αρμοδιότητα για την αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των εκτάσεων της παρ.5 α και β (χορτολιβαδικές, βραχώδεις ή πετρώδεις επί ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών), υπάγεται στις προβλεπόμενες διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος νόμου (998/1979) Συμβουλίου και στα πολιτικά Δικαστήρια.
- Η παράγραφος 7 προστέθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 154 του Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ Α 94/27.5.2016). Οι διατάξεις αυτές αποτελούσαν τα εδάφια β,γ

και δ της παρ.2 του άρθρου 13 του ν.3889/2010, οι οποίες κατά τα προαναφερόμενα, εντάχθηκαν (συμπληρωμένες και με τις περιπτώσεις ακινήτων εντός των περιοχών της περίπτωσης β' της παρ.2 του άρθρου 23 του ν.3889/2010), στο άρθρο 3 του ν.998/1979, ως διακεκριμένη κατηγορία εκτάσεων που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα και δυνατόν να ληφθούν υπόψη κατά την αναμόρφωση του κυρωμένου δασικού χάρτη.

- Στο προαναφερόμενο άρθρο 3 κατά τρόπο αποκλειστικό, καθορίζονται οι εκτάσεις στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας καθώς και οι εκτάσεις που εξαιρούνται της εφαρμογής των διατάξεων αυτών.
- Στο σημείο αυτό υπενθυμίζονται οι διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου 998/1979, όπως ισχύει, που αφορούν τις εκτάσεις του άρθρου 3 του ίδιου νόμου και τις προστατευτικές επί των εκτάσεων αυτών διατάξεις:

«Άρθρον 2 - Γενικαί υποχρεώσεις.

1. Οι εκτάσεις του άρθρου 3 του παρόντος, που διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις αυτού, συνιστούν εθνικό κεφάλαιο, που η προστασία του αποτελεί υποχρέωση των κρατικών οργάνων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και συγχρόνως υποχρέωση και δικαίωμα των πολιτών. Με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ορίζονται τα συνεκτιμώμενα στοιχεία, επιστημονικά κριτήρια για την υπαγωγή έκτασης στις περιπτώσεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, όπως ισχύει.

2. Ουδενός ιδιωτικού δικαιώματος η άσκησις δύναται να ενεργείται κατά παραβίασιν της ως άνω υποχρέωσης, πλην αν άλλως κατ' εξαίρεσιν ορίζει ο νόμος και εντός των ορίων της εξαιρέσεως ταύτης.

3. Οι παραπάνω εκτάσεις θεωρούνται δημόσιες, εκτός αν υπάγονται σε μία από τις περιπτώσεις του άρθρου 10 του ν. 3208/2003.»

Παρατήρηση: Βλ. ΠΔ 32/2016 (ΦΕΚ Α 46 31.3.2016) "περί ορισμού επιστημονικών κριτηρίων και συνεκτιμώμενων στοιχείων για την υπαγωγή εκτάσεων στις περιπτώσεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του άρθρου 3 του Ν. 998/1979".

3. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΘΡΩΝ 13-26 ΤΟΥ Ν. 3889/2010.

Με τις διατάξεις του άρθρου 153 του ν. 4389/2016, αντικαθίστανται στο σύνολό τους τα άρθρα 13 έως και 24 του ν.3889/2010 και τροποποιούνται επιμέρους τα άρθρα 25 και 26 του ίδιου νόμου, τα οποία παρατίθενται στη συνέχεια αυτολεξεί με αντίστοιχες παρατηρήσεις μας.

3.1 « Άρθρο 13

1. Οι δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α` 289), που διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις αυτού, απεικονίζονται σε κατάλληλης κλίμακας αεροφωτογραφικό ή χαρτογραφικό υλικό, το οποίο, αφού συμπληρωθεί με τα φωτοερμηνευτικά στοιχεία των πρόσφατων και ιστορικών αεροφωτογραφιών, τις διοικητικές πράξεις και τα διαθέσιμα στοιχεία της δασικής υπηρεσίας, αποτελεί τον δασικό χάρτη. Στον δασικό χάρτη δεν απεικονίζονται τα εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 998/1979.

Στον παραπάνω χάρτη οι εκτάσεις της παραγράφου 5 εδάφια Α` και β` του ίδιου ως άνω άρθρου, αποτελούν ιδιαίτερης κατηγορίας εκτάσεις, στις οποίες εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο, καθώς και τα οριζόμενα στο άρθρο 28 του ν. 2664/1998 (Α` 275), όπως ισχύει.

Η τοπική ή δημοτική κοινότητα, όπως ορίζονται στο ν. 3852/2010 (Α` 87), αποτελούν την τεχνική και διοικητική μονάδα κατάρτισης του δασικού χάρτη.

2. Ως βάση για τον προσδιορισμό των δασικών εν γένει εκτάσεων της προηγούμενης παραγράφου λαμβάνεται η παλαιότερη και η πλησιέστερη προς το χρόνο κατάρτισης του δασικού χάρτη αεροφωτογραφία. Αν η παλαιότερη αεροφωτογράφιση δεν καλύπτει την εξεταζόμενη περιοχή ή η χρησιμοποίησή της, λόγω κλίμακας ή ποιότητας, καθίσταται απρόσφορη, χρησιμοποιείται και η αεροφωτογράφιση έτους λήψης 1960.

3. Αρμόδια για την κατάρτιση και όλες τις εργασίες μέχρι και την κύρωση του δασικού χάρτη είναι η Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του οικείου νομού. Όπου εφεξής στο νόμο αυτόν αναφέρεται η Διεύθυνση Δασών, νοείται η Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του οικείου νομού.

Οι ανωτέρω εργασίες εκτελούνται είτε με προσωπικό της Διεύθυνσης Δασών, συνεπικουρούμενο, εφόσον χρειαστεί, και από το προσωπικό της παραγράφου 7, είτε με αναθέσεις, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε ιδιωτικά γραφεία εκπόνησης δασικών μελετών της κατηγορίας 24 του άρθρου μόνου του π.δ. 541/1978 (Α` 116), σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της περίπτωσης Α` του άρθρου 21 του παρόντος.

Η Διεύθυνση Δασών οφείλει να υποβάλει εντός δύο (2) μηνών σχετική πρόταση για την εκτέλεση των ως άνω εργασιών συνοδευόμενη από χρονοδιάγραμμα στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος σε διάστημα ενός (1) μηνός από την υποβολή της ως άνω πρότασης, εφόσον διαπιστώσει ότι: α) εξασφαλίζεται η έγκαιρη προβολή των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου επί εκτάσεων για τις οποίες ισχύει το τεκμήριο κυριότητας βάσει του ως άνω χρονοδιαγράμματος και β) είναι διασφαλισμένοι οι αναγκαίοι οικονομικοί πόροι, εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, την έκδοση απόφασης για την έγκριση της πρότασης.

Στις περιοχές για τις οποίες έχει ήδη καταρτισθεί δασικός χάρτης, η συμπλήρωση, διόρθωση και ανάρτησή του, καθώς και όλες οι εργασίες μέχρι και την κύρωση, εκτελούνται από τη Διεύθυνση Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου.

4. Για τις περιοχές, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί εντός τεσσάρων (4) μηνών η Υπουργική Απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, οι εργασίες των ανωτέρω παραγράφων εκτελούνται από την ανώνυμη εταιρεία «Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε.» (Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε.) με αναθέσεις σε ιδιωτικά γραφεία εκπόνησης δασικών μελετών της κατηγορίας 24 του άρθρου μόνου του π.δ. 541/1978, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της παραγράφου 1α. του άρθρου 21.

Στην περίπτωση αυτή, ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων κατάρτισης, έως και την κύρωση εκπονείται σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος και εγκρίνεται μετά από σχετική κοινή εισήγηση των ανωτέρω, από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Το κριτήριο που λαμβάνεται κατά προτεραιότητα υπόψη κατά την έκδοση της ως άνω απόφασης είναι η έγκαιρη προβολή των δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις στο χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας κτηματογράφησης κάθε περιοχής.

Περαιτέρω λαμβάνονται υπόψη κατά βαθμό προτεραιότητας και τα κάτωθι κριτήρια:

- α. Οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι.
  - β. Η διαθεσιμότητα επαρκούς στελεχιακού δυναμικού και υποδομής των αρμοδίων Διευθύνσεων Δασών, κατά περίπτωση, ώστε να ανταποκριθούν στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου.
  - γ. Η ανάγκη επίσπευσης των εργασιών κατάρτισης και κύρωσης του δασικού χάρτη, σε ορισμένες περιοχές, λόγω ιδιαιτεροτήτων, σε σχέση με τις διοικητικές, ιδιοκτησιακές και βλαστητικές συνθήκες της περιοχής.
  - δ. Η εκτίμηση των αναμενόμενων να υποβληθούν αντιρρήσεων κατά την ανάρτηση του δασικού χάρτη.
5. Εφόσον η κατάρτιση, η ανάρτηση και εν γένει οι εργασίες έως την κύρωση του δασικού χάρτη, εκτελούνται από την εταιρεία Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. με αναθέσεις σε ιδιωτικά γραφεία εκπόνησης δασικών μελετών της κατηγορίας 24 του άρθρου μόνου του π.δ. 541/1978, για κάθε Περιφερειακή Ενότητα ορίζεται με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Διεύθυνσης Δασών ένας ή περισσότεροι υπεύθυνοι δασολόγοι,

υπάλληλοι του Τμήματος Δασικών Χαρτογραφήσεων της ως άνω Διεύθυνσης, οι οποίοι συμμετέχουν στην επίβλεψη της σύμβασης, με αρμοδιότητα:

α) Την εποπτεία των εργασιών που εκτελεί επί τόπου ο ανάδοχος, τη χορήγηση των στοιχείων των διοικητικών πράξεων του αρχείου της οικείας δασικής Υπηρεσίας και την παρακολούθηση των εργασιών απεικόνισής τους στα υπόβαθρα της παραγράφου 1, εισηγούμενοι, όπου απαιτείται, την ανάκληση μη εφαρμοστέων διοικητικών πράξεων ή την διόρθωσή τους σε περίπτωση διαπίστωσης πλάνης του εκδότη τους.

β) Τον έλεγχο των παραδοτέων της σύμβασης κατάρτισης και κύρωσης του δασικού χάρτη, τη σύνταξη εκθέσεων ελέγχου, τον έλεγχο των υπομνημάτων και της εφαρμογής των αποφάσεων των Επιτροπών Εξέτασης Αντιρρήσεων (ΕΠ.Ε.Α).

Η οικεία Διεύθυνση Δασών συνεργάζεται εν γένει με τον επιβλέποντα της σύμβασης που έχει οριστεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία της Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4, με στόχο την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, την εκπλήρωση των όρων και του χρονοδιαγράμματος της σύμβασης από τον ανάδοχο και την εκπόνηση της μελέτης, κατά τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης.

6. Εντός ενός (1) μηνός, η εταιρεία Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. οφείλει να αποστείλει στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος χρονοδιάγραμμα, υπό μορφή πίνακα, στον οποίο θα περιλαμβάνονται: α) για τις περιοχές της χώρας, για τις οποίες ισχύει το Εθνικό Κτηματολόγιο, οι ημερομηνίες οριστικοποίησης των αρχικών εγγραφών και β) για τις υπό κτηματογράφηση περιοχές στις οποίες εξελίσσεται ή πρόκειται να ξεκινήσει η διαδικασία κτηματογράφησης, οι προβλεπόμενες ημερομηνίες έναρξης και λήξης της περιόδου συλλογής δηλώσεων, της ανάρτησης των προσωρινών κτηματολογικών πινάκων και διαγραμμάτων, καθώς και οι προβλεπόμενες ημερομηνίες περαίωσης της διαδικασίας κτηματογράφησης.
7. Για την υποστήριξη του έργου της κατάρτισης, του ελέγχου, της θεώρησης και γενικά των εργασιών μέχρι την κύρωση του δασικού χάρτη, μπορεί να διατίθεται προσωπικό των κλάδων δασολόγων, δασοπόνων, πληροφορικής Π.Ε. και Τ.Ε., μηχανικών Π.Ε. και Τ.Ε., γεωπόνων Π.Ε. και Τ.Ε. και τεχνικών οδηγών Δ.Ε. από τα δασαρχεία και τις λοιπές υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο Τμήμα Δασικών Χαρτογραφήσεων της οικείας Διεύθυνσης Δασών. Η διάθεση του προσωπικού, από τις υπηρεσίες τους με αποκλειστική απασχόληση στο παραπάνω έργο, είναι προσωρινή για διάστημα έως ένα χρόνο και γίνεται κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του Υπαλληλικού Κώδικα, με απόφαση που εκδίδεται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία μπορεί να προβλέπεται η διατήρηση της έδρας από την οποία προέρχονται.

Επίσης, για το ίδιο με την προηγούμενη παράγραφο έργο, μπορεί κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, να προσλαμβάνεται κατόπιν προκήρυξης εποχιακό ή με σύμβαση έργου προσωπικό, των ιδίων ειδικοτήτων με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο κατανέμεται με απόφαση του

τελευταίου στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες της κάθε οργανικής μονάδας.

Για τις ανάγκες επίβλεψης και ελέγχου των μελετών που ανατίθενται από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., μπορεί κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, να ανατίθενται εργασίες με σύμβαση έργου ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου σε προσωπικό ειδικότητας δασολόγου, δασοπόνου, μηχανικού Π.Ε. και Τ.Ε., Πληροφορικής Π.Ε και Τ.Ε. και γεωπόνου Π.Ε. και Τ.Ε., ή να αποσπάται προσωπικό των ειδικοτήτων αυτών από το δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

8. Η Διεύθυνση Δασικών Έργων και Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που συστήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 23 του π.δ. 100/2014 (Α` 167), είναι αρμόδια για την οργάνωση, το συντονισμό, τη διοικητική υποστήριξη και τον έλεγχο των εργασιών που εκτελούν τα ειδικά Τμήματα Δασικών Χαρτογραφήσεων των Διευθύνσεων Δασών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και για τη συνεργασία με την ΕΚΧΑ Α.Ε., κατά τα προβλεπόμενα στη διάταξη της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Στην ανωτέρω Διεύθυνση συνιστάται Τμήμα Δασικών Χαρτών στο οποίο ανήκουν οι παραπάνω αρμοδιότητες ως και η κατάρτιση, τήρηση και ενημέρωση κεντρικής βάσης δεδομένων δασικών χαρτών. Η στελέχωση της πιο πάνω υπηρεσίας γίνεται με τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 100/2014 (Α` 167).

9. Ο δασικός χάρτης αμέσως μετά την κατάρτισή του θεωρείται από την οικεία Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για τη θεώρηση εκδίδεται απόφαση της ανωτέρω Υπηρεσίας, η οποία αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια.

Αν ο δασικός χάρτης καταρτίζεται από ιδιωτικό γραφείο εκπόνησης δασικών μελετών, τα παραδοτέα υποβάλλονται σταδιακά, με δύο ενδιάμεσες και μία τελική παράδοση, η δε θεώρηση αυτού γίνεται εντός δύο (2) μηνών από την τελική υποβολή του στην ανωτέρω αρμόδια υπηρεσία.

Η προθεσμία αυτή δύναται να παρατείνεται κατά ένα (1) μήνα με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν υποβολής επαρκώς αιτιολογημένου αιτήματος από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών. Εφόσον διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις, ο χάρτης διορθώνεται και συμπληρώνεται, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Διεύθυνσης Δασών με σχετική έκθεση ελέγχου που συντάσσει η τελευταία εντός της ανωτέρω προθεσμίας. Στη συνέχεια ο χάρτης επανυποβάλλεται από τον ανάδοχο μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση σε αυτόν της εκθέσεως ελέγχου. Ο διορθωμένος και συμπληρωμένος δασικός χάρτης θεωρείται από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών μέσα σε ένα (1) μήνα από την επανυποβολή του.

Αν η αρμόδια Διεύθυνση Δασών δεν δύναται να ανταποκριθεί στις παραπάνω προθεσμίες, αυτή οφείλει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δεύτερη ενδιάμεση υποβολή του δασικού χάρτη να ενημερώσει τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης με έγγραφη τεκμηρίωση των ελλείψεων ή προβλημάτων που καθιστούν αδύνατη τη θεώρηση εντός των νομίμων προθεσμιών.

Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, οφείλει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του να εξασφαλίσει κάθε αναγκαία υποστήριξη της αρμόδιας Διεύθυνσης Δασών για τη θεώρηση του δασικού χάρτη.

Οι ανωτέρω προθεσμίες στο σύνολό τους μπορούν να παραταθούν κατά ένα (1) μήνα με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της οικείας Διεύθυνσης Δασών, ανάλογα με την έκταση του φυσικού αντικειμένου και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής.

10. Με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή στην περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13, με απόφαση της Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. συγκροτείται προσωρινό Σημείο Υποστήριξης της Ανάρτησης του Δασικού Χάρτη, στο οποίο μπορούν να υπαχθούν περισσότερες της μίας τοπικές ή δημοτικές κοινότητες του ίδιου ή διαφορετικών Δήμων του ίδιου νομού, ορίζεται η έδρα του και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με το αναγκαίο κατά περίπτωση προσωπικό του, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα σχετικά με τη λειτουργία του. Σε περίπτωση που ο δασικός χάρτης καταρτίζεται από ιδιωτικό γραφείο εκπόνησης δασικών μελετών το προσωρινό Σημείο Υποστήριξης της Ανάρτησης του Δασικού Χάρτη στελεχώνεται, εξοπλίζεται και λειτουργεί με ευθύνη τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα σχετικά συμβατικά τεύχη. Η υποστήριξη του ως άνω Σημείου παύει με τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων.
11. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας δημιουργείται και τηρείται στην ιστοσελίδα της Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. ειδικός δικτυακός τόπος ανάρτησης δασικών χαρτών και υποβολής αντιρρήσεων για την εφαρμογή των όσων ορίζονται στα άρθρα 14 έως 24.»

Παρατηρήσεις

- Διευρύνεται το περιεχόμενο του δασικού χάρτη, το οποίο πλέον ταυτίζεται με τις εκτάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παρ.1,2,3,4 και 5 του ν.998/1979, δηλαδή συμπληρώνεται εκτός από τις δασικές και από τις δημόσιες χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις εκτάσεις, που βρίσκονται επί ημιορεινών, ορεινών και ανωμάλων εδαφών. Δηλαδή στις εκτάσεις, που προστατεύονται από το Σύνταγμα και τη δασική νομοθεσία περιλαμβάνονται πλέον και οι «χορτολιβαδικές, βραχώδεις και πετρώδεις» ως δημόσιες, και απομένει η αποσαφήνιση του ιδιοκτησιακού τους καθεστώτος ενόψει του γεγονότος ότι ισχύει επ'αυτών το μαχητό τεκμήριο κυριότητας του Δημοσίου αφού διαχειρίζονται πλέον ως δημόσιες δύναται όμως να αναγνωρισθούν επ'αυτών ιδιωτικά εμπράγματα δικαιώματα.
- Σημειώνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 14 του νόμου 998/1979 περί προσωρινής επίλυσης αμφισβητήσεων για τον χαρακτηρισμό εκτάσεων, έχουν εφαρμογή μέχρι την ανάρτηση του δασικού χάρτη, μετά δε την ανάρτηση αυτού παύουν να ισχύουν.
- **Τούτο προκύπτει από την παρ. 6 του άρθρου 154 του ν.4389/2016 , με την οποία αντικαταστάθηκε η παρ.18 του άρθρου 28 του ν.2664/1998. 275 Α`), και έχει ως εξής :**

"18. α. Μετά την ανάρτηση του δασικού χάρτη οι Επιτροπές Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του ν. 998/1979 καθίστανται αναρμόδιες για την εξέταση θεμάτων που ανάγονται στο χαρακτηρισμό εκτάσεων

που εμπíπτουν στο χάρτη αυτόν. Αιτήσεις που έχουν υποβληθεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979 και δεν έχουν εξετασθεί μέχρι την ανάρτηση του δασικού χάρτη, καθώς και οι κατά την πιο πάνω διαδικασία υποθέσεις που εκκρεμούν στις Επιτροπές της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, θεωρούνται ως αντιρρήσεις και παραπέμπονται προς εξέταση στην αρμόδια Επιτροπή Εξέτασης Αντιρρήσεων (ΕΠ.Ε.Α.).

β. Κατά την διαδικασία κατάρτισης, θεώρησης και κύρωσης του δασικού χάρτη λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη:

αα. οι τελεσίδικες ενώπιον της Διοικήσεως, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979, πράξεις χαρακτηρισμού των Δασαρχών και οι αποφάσεις των Επιτροπών της παραγράφου 3 του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, και

ββ. οι πράξεις κήρυξης εκτάσεων, σαφώς οριοθετημένων, ως αναδασωτέων, κατά τις διατάξεις των άρθρων 37 επ. του ν. 998/1979."

- Για την κατάρτιση του δασικού χάρτη, λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο τα φωτοερμηνευτικά στοιχεία των αεροφωτογραφιών (πρόσφατων και ιστορικών) και τα διαθέσιμα στοιχεία της δασικής υπηρεσίας αλλά και οι διοικητικές πράξεις άλλων υπηρεσιών εκτός των δασικών τοιούτων.
- Η αναφορά στη πρώτη παράγραφο του άρθρου 13, ότι στο δασικό χάρτη δεν απεικονίζονται τα εντός των πόλεων και των οριοθετημένων οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010 (για τις περιοχές που απεικονίζονται με πορτοκαλί χρώμα),επιλύει το θέμα αν απαιτείται το πιστοποιητικό του άρθρου 20 του ίδιου νόμου, αν δηλαδή προσαρτάται τούτο στη συμβολαιογραφική πράξη στην περίπτωση, που έχει κυρωθεί ο δασικός χάρτης και λαμβάνει χώρα μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά μεταβολή εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου κειμένου εντός σχεδίου πόλεως ή οικισμών οριοθετημένων. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι δεν απαιτείται στην άνω περίπτωση καθότι για τις περιοχές αυτές (απεικόνιση των περιοχών με πορτοκαλί χρώμα) δεν αναρτάται δασικός χάρτης. Αυτό συνδυάζεται με τις διατάξεις των άρθρων 23 και 24 του 3889/2010, όπως ισχύουν.
- Επίσης στην περίπτωση αναμόρφωσης του δασικού χάρτη ΜΕΤΑ την κύρωσή του, που θα αφορά τις περιοχές της περίπτωσης β παρ.2 του άρθρου 23 του ν.3889/2010 (μη οριοθετημένους οικισμούς εμφανιζόμενων με κίτρινο χρώμα) εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 24 του ίδιου νόμου. Για τις περιοχές αυτές δεν αναρτάται μεν δασικός χάρτης κατά το άρθρο 14 του ν.3889/2010 αλλά ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 24 και όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή τότε συμπληρώνεται ο δασικός χάρτης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20. Αφού λοιπόν αναμορφωθεί κατά τη διαδικασία αυτή ο δασικός χάρτης, τότε σε περίπτωση μεταβίβασης, σύστασης κ.λπ επί ακινήτου εντός των περιοχών αυτών λαμβάνεται το πιστοποιητικό του άρθρου 20 του ν.3889/2010.
- Επαναφέρεται με τις διατάξεις του άνω άρθρου, η αρμοδιότητα για την κατάρτιση του δασικού χάρτη και η εκτέλεση όλων των εργασιών μέχρι τη κύρωσή του, στην

Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και σε περίπτωση μη εκτέλεσης των άνω εργασιών από τη Διεύθυνση Δασών, προβλέπεται η εκτέλεσή τους από την ΕΚΧΑ με αναθέσεις σε ιδιωτικά γραφεία εκπόνησης δασικών μελετών.

3.2 « Άρθρο 14

1. Ο δασικός χάρτης που έχει θεωρηθεί σύμφωνα με το άρθρο 13 αναρτάται με απόφαση της οικείας Διεύθυνσης Δασών εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κατά την παράγραφο 9 του άρθρου 13 θεώρησή του στον ειδικό διαδικτυακό τόπο ανάρτησης δασικών χαρτών και υποβολής αντιρρήσεων της παραγράφου 11 του άρθρου 13.
2. Στον ειδικό διαδικτυακό τόπο της παραγράφου 11 του άρθρου 13 δημοσιεύεται ανακοίνωση της οικείας Διεύθυνσης Δασών για την ανάρτηση του δασικού χάρτη, με αναφορά στον τόπο και το χρόνο της ανάρτησης και πρόσκληση των ενδιαφερομένων για την υποβολή αντιρρήσεων κατά του αναρτημένου δασικού χάρτη με αναφορά στο χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο υποβολής αυτών κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 15 και 16. Από την ημερομηνία της κατά τα ανωτέρω δημοσιοποίησης τεκμαίρεται η πλήρης γνώση κάθε ενδιαφερόμενου τρίτου προκειμένου να ασκήσει τις προβλεπόμενες αντιρρήσεις.
3. Η ανάρτηση μπορεί να αφορά σε περισσότερες της μίας τοπικές ή δημοτικές κοινότητες του ιδίου ή διαφορετικών δήμων του ιδίου νομού. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να εκδίδεται μία ανακοίνωση ανάρτησης και πρόσκληση υποβολής αντιρρήσεων κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 και 2, με αναφορά στο σύνολο της έκτασης και στις επιμέρους τοπικές ή δημοτικές κοινότητες ή δήμους ή σε επίπεδο νομού.
4. Η ανωτέρω ανακοίνωση και πρόσκληση δύναται για λόγους ενημέρωσης να αναρτάται επίσης σε εμφανή θέση στην οικεία Διεύθυνση Δασών, στο οικείο Δασαρχείο και στα δημοτικά ή τοπικά ή διαμερισματικά καταστήματα των οικείων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α., με μέριμνα των αντίστοιχων ως άνω υπηρεσιών και να δημοσιεύεται με μέριμνα και δαπάνες της αρμόδιας Διεύθυνσης Δασών σε δύο εφημερίδες του νομού ή της Περιφέρειας. Για τους ίδιους λόγους ενημέρωσης δύναται ο αναρτημένος δασικός χάρτης και η σχετική ανακοίνωση και πρόσκληση να δημοσιοποιείται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
5. Ψηφιακό αντίγραφο του αναρτημένου δασικού χάρτη αποστέλλεται, επίσης, στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας.

6. Στα αναρτημένα στοιχεία περιλαμβάνεται και ο ιστορικός ορθοφωτοχάρτης που απεικονίζει τα πολύγωνα των δασικών εν γένει εκτάσεων που προσδιορίστηκαν από τα φωτοερμηνευτικά στοιχεία των παλαιότερων αεροφωτογραφιών.»

3.3 «Άρθρο 15 - Δικαίωμα Αντιρρήσεων

1. Κατά του περιεχομένου του δασικού χάρτη που αναρτήθηκε επιτρέπεται η υποβολή αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία που ορίζεται στην πρόκληση υποβολής αντιρρήσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου. Η προθεσμία αυτή παρεκτείνεται για είκοσι (20) ημέρες για όσους κατοικούν μόνιμα ή διαμένουν στην αλλοδαπή. Για την υποβολή των αντιρρήσεων καταβάλλεται επί ποινή απαραδέκτου των αντιρρήσεων ειδικό τέλος, το ύψος του οποίου καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 22 του παρόντος.
2. Αντιρρήσεις, όσον αφορά τις περιληφθείσες στον αναρτηθέντα δασικό χάρτη δασικές, χορτολιβαδικές και βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις, μπορούν να υποβάλουν φυσικά και νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο και οι οικείοι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, εφόσον επικαλούνται για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος τους εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα στις ανωτέρω εκτάσεις.
Αντιρρήσεις ειδικά κατά της παράλειψης να περιληφθεί στο δασικό χάρτη ορισμένη δασικού χαρακτήρα ή χορτολιβαδική ή βραχώδης ή πετρώδης έκταση μπορεί να υποβάλει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και, ιδίως, το Ελληνικό Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγεται η έκταση, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και άλλα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνεται η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
3. Στις αντιρρήσεις αναγράφονται, επί ποινή απαραδέκτου οι γεωγραφικές συντεταγμένες των κορυφών του πολυγώνου που περικλείει την έκταση που αφορά η αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής, σύμφωνα με τον αναρτηθέντα δασικό χάρτη, Στην περίπτωση που ο δασικός χάρτης αφορά περιοχή στην οποία έχει περαιωθεί η κτηματογράφηση και λειτουργεί κτηματολόγιο, υποβάλλεται, κτηματολογικό απόσπασμα ακινήτου, που εκδίδεται από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. και επί του οποίου απεικονίζεται η έκταση της οποίας αμφισβητείται ο χαρακτήρας.
4. Με τις αντιρρήσεις προβάλλονται λόγοι που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής των εμφανιζόμενων στον δασικό χάρτη εκτάσεων.

5. Ο ενδιαφερόμενος δηλώνει με τις αντιρρήσεις του, αν επιθυμεί να εκπροσωπηθεί από τεχνικό σύμβουλο, κατά την εξέτασή τους.»

Παρατηρήσεις

- Διευρύνονται οι περιπτώσεις υποβολής αντιρρήσεων με την πρόβλεψη έγερσης αυτών και για τις χορτολιβαδικές και βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις, που περιλαμβάνονται στο δασικό χάρτη.
- Οι αντιρρήσεις, ναι μεν προβάλλονται για λόγους που αφορούν αποκλειστικά και μόνο την αμφισβήτηση του χαρακτήρα ή της μορφής των εμφανιζομένων στο δασικό χάρτη εκτάσεων και όχι και τα εμπράγματα δικαιώματα που αναφέρονται σ'αυτές, ήτοι το ιδιοκτησιακό καθεστώς, πλην όμως ο υποβάλλων τις αντιρρήσεις, όσον αφορά τις περιληφθείσες στον δασικό χάρτη εκτάσεις οφείλει να επικαλεστεί εμπράγματο ή ενοχικό δικαίωμα για την απόδειξη του έννομου συμφέροντός του στις εκτάσεις αυτές.
- Δεν απαιτείται η επίκληση έννομου συμφέροντος όταν υποβάλλονται αντιρρήσεις ειδικά κατά της παράλειψης να περιληφθεί στο δασικό χάρτη ορισμένη δασικού χαρακτήρα έκταση ή χορτολιβαδική ή βραχώδης ή πετρώδης.
- Τις αντιρρήσεις αυτές μπορεί να υποβάλλει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το Ελληνικό Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και άλλα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

3.4 « Άρθρο 16

Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται σε ηλεκτρονική φόρμα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην πρόσκληση υποβολής αντιρρήσεων, στον ειδικό δικτυακό τόπο ανάρτησης δασικών χαρτών και υποβολής αντιρρήσεων της παρ. 11 του άρθρου 13 του παρόντος. Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής κατάθεσης, χορηγείται αριθμός πρωτοκόλλου.

Τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος, στα οποία περιλαμβάνονται και αυτά που αποδεικνύουν την καταβολή του ειδικού τέλους και το έννομο συμφέρον του, αποστέλλονται, εντός της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων σε έντυπη μορφή, στο Σημείο Υποστήριξης της Ανάρτησης του Δασικού Χάρτη, σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικώς στην πρόσκληση υποβολής των αντιρρήσεων. Στο φάκελο αποστολής αναγράφεται υποχρεωτικά το όνομα του ενδιαφερόμενου και ο αριθμός πρωτοκόλλου των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν.»

3.5 « Άρθρο 17 - Επεξεργασία αντιρρήσεων και κύρωση δασικών χαρτών

1. Εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων η αρμόδια Διεύθυνση Δασών ή σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13 η Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. επεξεργάζεται τα στοιχεία των αντιρρήσεων και αποτυπώνει στον δασικό χάρτη με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση τις εκτάσεις για τις οποίες δεν υποβλήθηκαν αντιρρήσεις. Στην περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13 όταν η επεξεργασία γίνεται

- από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., ο δασικός χάρτης, εντός της ως άνω προθεσμίας, αποστέλλεται μαζί με τις αντιρρήσεις στην αρμόδια Διεύθυνση Δασών για τον έλεγχο της ορθής αποτύπωσης.
2. Ο δασικός χάρτης με αποτυπωμένες τις εκτάσεις, για τις οποίες δεν ασκήθηκαν αντιρρήσεις, θεωρείται από την οικεία Διεύθυνση Δασών εντός προθεσμίας σαράντα πέντε ημερών (45) από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων. Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13η ανωτέρω θεώρηση γίνεται εντός είκοσι (20) ημερών από την διαβίβαση στη Διεύθυνση Δασών του δασικού χάρτη και των επεξεργασμένων από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. στοιχείων των αντιρρήσεων.
  3. Εξαιρετικά στις περιπτώσεις που απαιτούνται διορθώσεις στις εκτάσεις που αποτυπώθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 1, αυτές υποδεικνύονται από την οικεία Διεύθυνση Δασών με σχετική έκθεση εντός της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου και ο χάρτης θεωρείται, με τον ίδιο τρόπο, το αργότερο μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την επανυποβολή του σε αυτή. Η επανυποβολή γίνεται το αργότερο σε χρονικό διάστημα είκοσι (20) ημερών από τη γνωστοποίηση των διορθώσεων της Διεύθυνσης Δασών.
  4. Ο δασικός χάρτης, μετά την ανωτέρω θεώρησή του, κυρώνεται ως προς τα τμήματά του με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση, με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εκδίδεται εντός δέκα (10) ημερών από την περιέλευσή του σε αυτόν.
  5. Ο κυρωμένος δασικός χάρτης δημοσιεύεται αμέσως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από την ημερομηνία δημοσίευσής του καθίσταται οριστικός και έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή για όλα τα τμήματα που αποτυπώνονται σε αυτόν με πράσινο περίγραμμα και πράσινη διαγράμμιση, τα οποία αποτελούν δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει. Επί των ανωτέρω εκτάσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη των προβλεπομένων στην παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου 3, ως προς τις χορτολιβαδικές και τις πετρώδεις και βραχώδεις εκτάσεις των περιπτώσεων α` και β` της ως άνω παραγράφου.
  6. Ο κυρωμένος δασικός χάρτης τηρείται στον ειδικό δικτυακό τόπο της παραγράφου 11 του άρθρου 13 από την οικεία Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και αντίγραφό του αποστέλλεται στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στην Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε..
  7. Ο δασικός χάρτης των προηγούμενων παραγράφων έχει, ως προς τα τμήματα για τα οποία ασκήθηκαν αντιρρήσεις, προσωρινή ισχύ έως τη δημοσίευση της κατά το άρθρο 19 του παρόντος απόφασης κύρωσης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
  8. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εάν η Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. κρίνει, με αιτιολογημένη απόφασή της, λαμβάνοντας υπόψη τα κτηματολογικά διαγράμματα και τους κτηματολογικούς πίνακες, που έχουν προκύψει μετά την αναμόρφωσή τους κατά το άρθρο 11 του ν. 2308/1995 όπως ισχύει, ότι ο δασικός χάρτης που κυρώθηκε σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο 4, εμπεριέχει σφάλματα ως προς την αποτύπωση της θέσης και των ορίων των τμημάτων του, μπορεί να ζητεί την εξέταση των περιπτώσεων αυτών από τις ΕΠ.Ε.Α. του άρθρου 18, οι οποίες και αποφαίνονται, λαμβάνοντας υπόψη και τα νέα δεδομένα. Στην περίπτωση που έχει εκδοθεί η διαπιστωτική πράξη λήξης της

θητείας των μελών των ΕΠ.Ε.Α., με πράξη του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύναται να συγκροτηθούν εκ νέου προκειμένου να εξετάσουν τις περιπτώσεις αυτές.»

3.6 «Άρθρο 18

1. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τριμελείς Επιτροπές Εξέτασης Αντιρρήσεων (ΕΠ.Ε.Α.) που συγκροτούνται για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην έδρα της οικείας Διεύθυνσης Δασών, εκτός εάν καθοριστεί διαφορετική έδρα με την απόφαση συγκρότησης. Στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα μπορεί να συγκροτούνται και να λειτουργούν ταυτόχρονα περισσότερες από μία ΕΠ.Ε.Α.

Οι ΕΠ.Ε.Α. αποτελούνται από: α) έναν (1) δασολόγο ως Πρόεδρο, υπάλληλο με βαθμό Α` του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α` 65), β) ένα (1) δασολόγο ή δασοπόνο ή γεωπόνο Π.Ε. ή Τ.Ε. ή τοπογράφο Π.Ε. ή Τ.Ε., υπάλληλο του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα και γ) ένα (1) δικηγόρο τουλάχιστον παρ` εφέταις υποδεικνυόμενο από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο ή έτερο δικηγορικό σύλλογο της Επικράτειας, με τους αναπληρωτές τους, ως μέλη.

Με την απόφαση συγκρότησης ορίζεται και ο Γραμματέας της ΕΠ.Ε.Α. με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι μπορεί να είναι υπάλληλοι της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Η θητεία των μελών των ΕΠ.Ε.Α. λήγει με την ολοκλήρωση της εξέτασης των αντιρρήσεων επί του αναρτηθέντος δασικού χάρτη. Τη σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Οι συνεδριάσεις των ΕΠ.Ε.Α. ανακοινώνονται στα οικεία δημοτικά καταστήματα και τις αρμόδιες Διευθύνσεις δασών δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν, με μνεία των υποθέσεων που θα εξετάσουν ανά συνεδρίαση.

2. Οι αντιρρήσεις εισάγονται στην ΕΠ.Ε.Α. προς εξέταση μαζί με όλα τα αποδεικτικά στοιχεία του ενδιαφερόμενου και σχετικό υπόμνημα που συντάσσεται με ευθύνη του φορέα που διενεργεί την ανάρτηση και συνοδεύει τον φάκελο που υποβάλλεται σε αυτή.

Η ΕΠ.Ε.Α. αποφαινεται αιτιολογημένα για τις αντιρρήσεις εφαρμόζοντας τις εκάστοτε κείμενες διατάξεις λαμβάνοντας υπόψη κατ` ελάχιστον: α) τον αναρτηθέντα δασικό χάρτη, β) τα στοιχεία που προσκομίζονται από τον ενδιαφερόμενο που υπέβαλε τις αντιρρήσεις, γ) τα υπομνήματα που περιέχονται στους φακέλους των αντιρρήσεων, δ) τις πληροφορίες με την μορφή υπομνήματος που έχει υποχρέωση να παρέχει σε αυτήν η Διεύθυνση Δασών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, τις σχετικές αποφάσεις και οδηγίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και

Ενέργειας, καθώς και τις Τεχνικές Προδιαγραφές κατάρτισης των δασικών χαρτών ε) τα στοιχεία του Εθνικού Κτηματολογίου ή εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί, της κτηματογράφησης.

Η ΕΠ.Ε.Α. μπορεί, αν το κρίνει αναγκαίο, να διενεργεί αυτοψίες, να ζητεί επιπλέον στοιχεία από την οικεία δασική υπηρεσία και την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., καθώς και να καλεί στις συνεδριάσεις της το ειδικό τεχνικό-επιστημονικό προσωπικό του Δασαρχείου ή της Διεύθυνσης Δασών, στην αρμοδιότητα των οποίων υπάγεται η έκταση, για παροχή διευκρινίσεων. Η ΕΠ.Ε.Α. διά του γραμματέα της, δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση της Επιτροπής, καλεί με κάθε πρόσφορο μέσο τους ενδιαφερόμενους να παρασταθούν στην εκδίκαση της αντιρρήσής τους.

Η ΕΠ.Ε.Α. αποφαινεται για τις αντιρρήσεις εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την διαβίβαση σε αυτήν των αντιρρήσεων. Η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί έως δύο (2) μήνες το ανώτερο με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης ύστερα από σχετικό αίτημα του Προέδρου της.

Εφόσον έχει υποβληθεί αίτημα εκπροσώπησης του ενδιαφερομένου από τεχνικό σύμβουλο, αυτός ειδοποιείται από το γραμματέα της Επιτροπής για να προσέλθει και να διατυπώσει τις απόψεις του.

Εφόσον ο δασικός χάρτης δεν έχει κυρωθεί ολικώς κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 19, στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται από την ΕΠ.Ε.Α. ότι στο δασικό χάρτη που αναρτήθηκε παραλήφθηκαν να απεικονιστούν σε αυτόν ισχύουσες διοικητικές πράξεις, που οφείλονταν να είναι αποτυπωμένες σε αυτόν, τα σχετικά στοιχεία των διοικητικών πράξεων μετά του σχετικού κατά τα ανωτέρω υπομνήματος προωθούνται από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών ή στην περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13 από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. στην ΕΠ.Ε.Α. προς έκδοση σχετικής απόφασης.

Τυχόν αντιρρήσεις που υποβάλλονται με το ανωτέρω αιτιολογικό εξαιρούνται της καταβολής τέλους.

3. Για την επίλυση νομικών και τεχνικών ζητημάτων μείζονος σημασίας που ανακύπτουν κατά το στάδιο της εξέτασης των αντιρρήσεων, η ΕΠ.Ε.Α. μπορεί να ζητεί γνωμοδότηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ή το Τεχνικό Συμβούλιο Δασών, αντίστοιχα. Το αίτημα διαβιβάζεται από την ΕΠ.Ε.Α., μέσω του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος το υποβάλλει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ή στο Τεχνικό Συμβούλιο Δασών. Η γνώμη των ανωτέρω οργάνων διατυπώνεται κατά προτεραιότητα και η αποδοχή της από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα για τη διοίκηση. Με μέριμνα της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κάθε γνωμοδότηση που εκδίδεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, κοινοποιείται στις Διευθύνσεις Δασών όλων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, προς ενημέρωση των ΕΠ.Ε.Α. της περιφέρειάς τους.
4. Κατά τη διαδικασία των αντιρρήσεων δεν εξετάζονται θέματα ιδιοκτησίας, ούτε θίγονται ιδιοκτησιακά δικαιώματα του δημοσίου ή ιδιωτών.
5. Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των αντιρρήσεων αναρτάται στον ειδικό δικτυακό τόπο της παραγράφου 11 του άρθρου 13 του παρόντος, συνοπτικός

κατάλογος με τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. επί του συνόλου των υποβληθεισών αντιρρήσεων κατά του αναρτηθέντος δασικού χάρτη, ο οποίος αναφέρει τουλάχιστον τον αριθμό πρωτοκόλλου των αντιρρήσεων και το αποτέλεσμα της απόφασης της Επιτροπής. Ο κατάλογος παραμένει αναρτημένος στο διαδίκτυο για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως της απόφασης κύρωσης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 19.

6. Η λειτουργία των ΕΠ.Ε.Α. διέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα διοικητικής διαδικασίας που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (Α`45). Σε περίπτωση κωλύματος ή αδικαιολόγητης απουσίας μέλους από τις εργασίες της ΕΠ.Ε.Α. επί τρεις τουλάχιστον συνεδριάσεις, ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης διοίκησης μπορεί να το αντικαθιστά, χωρίς άλλη διατύπωση.»

3.7 «Άρθρο 19

1. Με βάση τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. επί των ασκηθεισών αντιρρήσεων, ο δασικός χάρτης που κυρώθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 17, συμπληρώνεται και διορθώνεται από την οικεία Διεύθυνση Δασών ή σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13 από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., για τις εκτάσεις για τις οποίες έγιναν δεκτές αντιρρήσεις, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της εξέτασης του συνόλου των αντιρρήσεων από τις ΕΠ.Ε.Α.

Ομοίως, ο δασικός χάρτης διορθώνεται και συμπληρώνεται και για το κυρωμένο τμήμα του, με βάση τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. επί αντιρρήσεων που εξετάστηκαν, αν κατά την κρίση της Επιτροπής επιφοχώρησε πλάνη της Διοίκησης σχετικά με την αποτύπωση της θέσης ή των ορίων τμημάτων του.

Η οικεία Διεύθυνση Δασών θεωρεί τον χάρτη εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου. Σε περίπτωση συμπλήρωσης και διόρθωσης του δασικού χάρτη με ευθύνη της Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., η ανωτέρω θεώρηση διενεργείται από την Διεύθυνση Δασών εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτή από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. του συμπληρωμένου και διορθωμένου χάρτη.

Στην περίπτωση που κατά τις ανωτέρω διορθώσεις και συμπληρώσεις του δασικού χάρτη διαπιστωθούν σφάλματα, αυτά υποδεικνύονται από τη Διεύθυνση Δασών με σχετική έκθεση και η θεώρηση ολοκληρώνεται σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επανυποβολή του. Η επανυποβολή του διορθωμένου χάρτη πραγματοποιείται εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της ανωτέρω έκθεσης.

2. Ο κατά τα ανωτέρω θεωρημένος δασικός χάρτης, υποβάλλεται από τη Διεύθυνση Δασών στον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης και κυρώνεται στο σύνολό του, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την περιέλευσή του σε αυτόν, με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Από την ημερομηνία δημοσίευσής του, ο κυρωμένος δασικός χάρτης καθίσταται στο σύνολό του οριστικός και έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή για τα τμήματα που αποτελούν δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1,2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει. Επί των ανωτέρω εκτάσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις τής δασικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη των προβλεπομένων στην παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου 3, ως προς τις χορτολιβαδικές και τις πετρώδεις και βραχώδεις εκτάσεις των περιπτώσεων α` και β` της ως άνω παραγράφου.
4. Ο κυρωμένος δασικός χάρτης τηρείται στον ειδικό δικτυακό τόπο της παραγράφου 11του άρθρου 13 από την οικεία Διεύθυνση Δασών τής Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αντίγραφα του κυρωμένου δασικού χάρτη σε ψηφιακή διανυσματική μορφή αποστέλλονται αμελλητί στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος στην οποία τηρείται κεντρική βάση δεδομένων δασικών χαρτών. Επίσης, αντίγραφα σε ψηφιακή διανυσματική μορφή αποστέλλονται στην Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε..

Μέσω του ειδικού δικτυακού τόπου της παραγράφου 11 του άρθρου 13, παρέχεται σε κάθε δημόσια αρχή η δυνατότητα χρήσης των στοιχείων του κυρωμένου δασικού χάρτη για την επίτευξη της αποστολής και των στόχων της.

5. Κατά των πράξεων κύρωσης δασικών χαρτών επιτρέπεται η άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αίτηση ακυρώσεως κατά του κυρωθέντος δασικού χάρτη δύναται να ασκήσει και ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την παράλειψη να περιληφθεί σε αυτόν ορισμένη δασική εν γένει έκταση.

Σε περίπτωση έκδοσης ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, αν η πλημμέλεια για την οποία έγινε δεκτή η αίτηση ακυρώσεως ανάγεται στο στάδιο της διαδικασίας των αντιρρήσεων, η υπόθεση παραπέμπεται στην ΕΠ.Ε.Α., εφόσον αυτή υφίσταται, άλλως στο Τεχνικό Συμβούλιο Δασών, το οποίο επιλαμβάνεται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, μέσα σε τρεις (3) μήνες.»

3.8 «Άρθρο 20

1. Μετά τη μερική ή ολική κύρωση του δασικού χάρτη, δεν επιτρέπεται αναμόρφωσή του, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 5 άρθρου 19 του παρόντος.

Κατ` εξαίρεση, επιτρέπεται η αναμόρφωση του κυρωμένου δασικού χάρτη με την προσθήκη ή διαγραφή των εκτάσεων που θα υπαχθούν ή θα πάψουν να υπάγονται στο δασικό νόμο, σύμφωνα με πράξεις των αρμοδίων οργάνων, που εκδίδονται κατ` εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας ή με δικαστικές αποφάσεις που κρίνουν επί των πράξεων αυτών, καθώς και με δικαστικές αποφάσεις επί του ιδιοκτησιακού ζητήματος των εκτάσεων των περιπτώσεων 5α` και 5β` του άρθρου 3 του ν. 998/1979 όπως

ισχύει, είτε με διοικητικές πράξεις που έπρεπε να συμπεριληφθούν στο δασικό χάρτη ή εσφαλμένα αποτυπώθηκαν κατά την κατάρτισή του και δεν απεικονίζονται σε αυτόν.

Για τις εκτάσεις του δασικού χάρτη, που προστίθενται σύμφωνα με τα ανωτέρω και δεν υπάγονταν στο δασικό νόμο κατά το χρόνο κύρωσης αυτού, δεν διεκδικούνται δικαιώματα από το Ελληνικό Δημόσιο κατά τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Η αναμόρφωση του δασικού χάρτη κυρώνεται με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που εκδίδεται ιεραρχικά μετά από εισήγηση της οικείας Διεύθυνσης Δασών και έγκρισή της από τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Μετά την κύρωση του δασικού χάρτη, για τις εκτάσεις που σύμφωνα με αυτόν δεν διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, δεν προβάλλονται δικαιώματα από το Ελληνικό Δημόσιο.
3. Μετά την κύρωση του δασικού χάρτη, η οικεία Διεύθυνση Δασών προβαίνει σε κατάρτιση και τήρηση δασολογίου για τις δασικές εν γένει εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του ν. 998/1979 που αποτυπώνονται σε αυτόν, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3208/2003, όπως ισχύει. Σε περίπτωση αναμόρφωσης του δασικού χάρτη, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το δασολόγιο ενημερώνεται ανάλογα.
4. **Μετά την κύρωση του δασικού χάρτη κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων στις δασικές εν γένει εκτάσεις της παραγράφου 1 άρθρου 13 του παρόντος, που περιλαμβάνονται σε αυτόν, είναι άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδεύεται από σχετικό πιστοποιητικό του οικείου κτηματολογικού γραφείου ή, αν η περιοχή δεν έχει κτηματογραφηθεί, της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Διεύθυνσης Δασών, με το οποίο βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης.**

Για τη χορήγηση του πιστοποιητικού καταβάλλεται ειδικό τέλος υπέρ του εκδότη του πιστοποιητικού, του οποίου το ύψος, ο τρόπος καταβολής και είσπραξης και η διάθεση καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 22 του παρόντος.

5. Στις πράξεις που συντάσσουν οι συμβολαιογράφοι, που αφορούν στις δασικές εν γένει εκτάσεις που περιλαμβάνονται στον κυρωμένο δασικό χάρτη, υποχρεούνται να επισυνάπτουν τα πιστοποιητικά της προηγούμενης παραγράφου και να μνημονεύουν το περιεχόμενό τους.

Δεν επιτρέπεται η εγγραφή ή η μετεγγραφή των πράξεων αυτών στα οικεία υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, αν δεν έχει τηρηθεί η υποχρέωση αυτή.»

Παρατηρήσεις

- Στις νέες διατάξεις του άρθρου 20, προβλέπεται η δυνατότητα αναμόρφωσης του δασικού χάρτη και μετά την κύρωσή του, όχι μόνο με την προσθήκη εκτάσεων, οι οποίες θα υπαχθούν στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας αλλά και με τη διαγραφή εκτάσεων, οι οποίες θα πάψουν να υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.
- Πράξεις της Διοίκησης ή δικαστικές αποφάσεις που δεν ελήφθησαν υπόψη και δεν απεικονίσθηκαν τα στοιχεία αυτών κατά την κατάρτιση, ανάρτηση αλλά και μετά τη κύρωση του δασικού χάρτη, είναι δυνατόν αφού προσκομισθούν και διαπιστωθεί η ορθότητα αυτών να οδηγήσουν σε αναμόρφωση του Δασικού χάρτη.
- Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ.6 του ν.3889/2010, όπως συνολικά το άρθρο 24 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 153 του 4389/2016 για τις περιοχές της περίπτωσης β παράγραφος 2 του άρθρου 23 του ίδιου νόμου (ν.3889/2010) δηλαδή τις περιοχές, που οριοθετούνται με κίτρινο χρώμα ορίζεται ότι:

«Μετά την έγκριση του περιεχομένου της έκθεσης της Επιτροπής από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συμπληρώνονται οι δασικοί χάρτες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20».

3.9 «Άρθρο 21 - Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατόπιν κοινής εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της εταιρείας Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., καθορίζονται:
  - α. Οι τεχνικές προδιαγραφές για την κατάρτιση, συμπλήρωση, διόρθωση, αναμόρφωση και τήρηση των δασικών χαρτών, οι τεχνικές προδιαγραφές για την παραγωγή και τον τρόπο εφοδιασμού των δασικών υπηρεσιών με το αεροφωτογραφικό και χαρτογραφικό υλικό, ο καθορισμός των κλιμάκων της παραγράφου 1 του άρθρου 13, ο τρόπος φωτοερμηνείας και χρησιμοποίησης των φωτοερμηνευτικών στοιχείων, ο τρόπος καθαρισμού των περιμέτρων των δασικών εν γένει εκτάσεων, τα παραδεκτά όρια για τον υπολογισμό των συντεταγμένων των κορυφών τους και τον υπολογισμό των εμβαδών τους, ο τρόπος κωδικοποίησης του

αεροφωτογραφικού και χαρτογραφικού υλικού και των δασικών χαρτών, η αναγκαία διαδικασία για τον καθορισμό των περιμέτρων ευθυγράμμισης των ορίων των δασικών εν γένει εκτάσεων, τα στοιχεία τής δασικής υπηρεσίας που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση, ο προσδιορισμός και ο τρόπος διόρθωσης των πρόδηλων σφαλμάτων, κάθε άλλο θέμα σχετικό με την κατά το άρθρο 13 κατάρτιση και τήρηση των δασικών χαρτών, την ανάθεση των σχετικών εργασιών σε τρίτους, την εκτέλεση και την παραλαβή τους και ο τρόπος συνδρομής του μελετητή από την οικεία Διεύθυνση Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά τη σύμβαση ανάθεσης των εργασιών κατάρτισης του δασικού χάρτη.

β. Θέματα σχετικά με την διαδικασία ανάρτησης και δημοσιοποίησης των δασικών χαρτών που προβλέπεται στο άρθρο 14, καθώς και θέματα που αφορούν τον τρόπο ενημέρωσης και πρόσκλησης των ενδιαφερομένων προς υποβολή αντιρρήσεων.

γ. Θέματα σχετικά με τη συγκρότηση, στελέχωση και λειτουργία του προσωρινού Σημείου Υποστήριξης Ανάρτησης του Δασικού Χάρτη, τη σύνταξη, υποβολή, παραλαβή, καταχώριση και επεξεργασία των αντιρρήσεων και των συνοδευτικών τους στοιχείων, το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής αντιρρήσεων, το περιεχόμενο κάθε εντύπου που θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου αυτού, τον τρόπο προσδιορισμού των συντεταγμένων των κορυφών των πολυγώνων για τις εκτάσεις των οποίων αμφισβητείται ο χαρακτήρας, τον τρόπο και τη διαδικασία ψηφιοποίησης των στοιχείων των αντιρρήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 14 του ν. 998/1979 και εκκρεμούν κατά το χρόνο ανάρτησης ενώπιον των Επιτροπών της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ίδιου νόμου, όπως ισχύει, τον τρόπο παροχής γενικότερων οδηγιών και διευκρινίσεων για την υποβολή αντιρρήσεων και τη διαδικασία διόρθωσης των πρόδηλων σφαλμάτων τους, τον τρόπο τεκμηρίωσης των αντιρρήσεων αυτών, καθώς και την ανάθεση σε τρίτους βοηθητικών εργασιών καταχώρισης, επεξεργασίας και προετοιμασίας της εξέτασής τους από τις ΕΠ.Ε.Α, σύμφωνα με τα άρθρα 15 έως 18 του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο θέμα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα σχετικά με την ηλεκτρονική ανάρτηση και υποβολή αντιρρήσεων.

δ. Ειδικά θέματα που αφορούν τη διαδικασία κατάρτισης, διόρθωσης, συμπλήρωσης και αναμόρφωσης των δασικών χαρτών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 13, 17, 19 και 20 του παρόντος.

ε. Θέματα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία των ΕΠ.Ε.Α., την οργάνωση της διαδικασίας εξέτασης των αντιρρήσεων, την επιστημονική, τεχνική, διοικητική και νομική υποστήριξη των ΕΠ.Ε.Α. στο έργο τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

στ. Οι τεχνικές προδιαγραφές και διαδικασίες αποτύπωσης στο δασικό χάρτη των στοιχείων του άρθρου 23 του παρόντος και των διανομών του πρώην Υπουργείου Γεωργίας.

ζ. Ο τύπος και το περιεχόμενο των πιστοποιητικών και βεβαιώσεων για τον δασικό εν γένει χαρακτήρα των εκτάσεων, που εκδίδονται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 20.

η. Τα τιμολόγια υπολογισμού προεκτιμώμενων αμοιβών για τις εργασίες κατάρτισης και τις λοιπές εργασίες έως την κύρωση των δασικών χαρτών.

θ. Οι τεχνικές προδιαγραφές και τα ειδικότερα θέματα για την ταυτοποίηση των οριογραμμών του δασικού χάρτη με τα όρια των διαγραμμάτων της κτηματογράφησης, κατά τα προβλεπόμενα στην διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 2β του ν. 2308/1995, όπως ισχύει.

ι. Οι τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και κάθε θέμα σχετικά με την διόρθωση και προσαρμογή των καταρτισθέντων βάσει του ν. 248/1976 κτηματικών χαρτών στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα στη διάταξη της παρ. 16 του άρθρου 28 του ν. 2664/1998, όπως ισχύει.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία του δικτυακού τόπου ανάρτησης δασικών χαρτών και υποβολής αντιρρήσεων της παραγράφου 11 του άρθρου 13, τις τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας του καθώς και των τεχνικών προδιαγραφών της ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπεται στο άρθρο 16.
3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζεται ο τρόπος κάλυψης των απαιτούμενων δαπανών για την κατάρτιση, την ανάρτηση, τις διορθώσεις και τις συμπληρώσεις των δασικών χαρτών, για τις βοηθητικές εργασίες καταχώρισης και προετοιμασίας τής εξέτασης των αντιρρήσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
4. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται, πλην των ζητημάτων που καλύπτονται με τις προβλεπόμενες σε προηγούμενες διατάξεις του παρόντος νόμου ειδικές νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις, κάθε άλλο ζήτημα εφαρμογής αυτού του νόμου, τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα.»

Σημείωση : Βλ. την με αρ. πρωτοκόλλου 146776/2459/21.10.2016 ΥΑ του Αναπλ. Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «περί καθορισμού θεμάτων σχετικών με την παρ. 1 εδάφ. β', γ', δ' και ε' του άρθρου 21 του ν.3889/2010 όπως ισχύει.»

3.10 «Άρθρο 22 - Τέλη»

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται το ύψος και ο τρόπος καταβολής, είσπραξης και διάθεσης των τελών για την έκδοση των εγγράφων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 20, το ύψος των οποίων δεν εξαρτάται από το εμβαδόν του ακινήτου στο οποίο αφορά.
2. Με όμοια απόφαση καθορίζεται το ύψος και ο τρόπος καταβολής και είσπραξης του ειδικού τέλους άσκησης των αντιρρήσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 15. Το τέλος μπορεί να κλιμακώνεται ανάλογα με το εμβαδόν τής έκτασης που αφορά η αντίρρηση και μπορεί να μειώνεται με βάση ειδικούς συντελεστές, ανάλογα με τον τρόπο υποβολής των αντιρρήσεων και των συναφών αποδεικτικών στοιχείων.
Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι περιπτώσεις εξαίρεσης από την υποχρέωση καταβολής του ειδικού τέλους άσκησης αντίρρησης.
3. Το ειδικό τέλος της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου κατατίθεται σε λογαριασμό της εταιρείας Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., που τηρείται σε οποιοδήποτε νομίμως λειτουργούν πιστωτικό ίδρυμα της ημεδαπής, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στη σχετική απόφαση.
Τα ποσά από την είσπραξη του ανωτέρω τέλους εγγράφονται στον προϋπολογισμό της εταιρείας, σε ειδικό κωδικό και διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη της δαπάνης κατάρτισης έως και κύρωσης των δασικών χαρτών, σε όποιον φορέα εκτελεί τις εργασίες των άρθρων 13-19.
Εφόσον τα ποσά αυτά δεν επαρκούν, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτόν πόροι του Ειδικού Φορέα Δασών, από αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3208/2003.
Μετά την ολοκλήρωση της κύρωσης των δασικών χαρτών τυχόν διαθέσιμο υπόλοιπο του τέλους διατίθεται για τους λοιπούς σκοπούς του Ειδικού Φορέα Δασών.
4. Τα τέλη που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
5. Οι δαπάνες κατάρτισης, διόρθωσης και συμπλήρωσης των δασικών χαρτών και λοιπών εργασιών έως την κύρωση των δασικών χαρτών μπορεί να καλύπτονται και από το τέλος κτηματογράφησης της παρ. 10 του άρθρου 2 του ν. 2308/1995.»

Παρατήρηση:

Σχετική η υπ' αριθμόν 151585/323/3-2-2017 (ΦΕΚ Β 347/8-2-2017) ΚΥΑ των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός ειδικού τέλους για την άσκηση αντιρρήσεων της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν.3889/2010 (ΦΕΚ 182 Α') κατά του περιεχομένου αναρτημένου δασικού χάρτη.»

3.10.1 «Άρθρο 23

1. Η Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. παρέχει εντός δύο (2) μηνών στους Ο.Τ.Α., μέσω διαδικτυακής εφαρμογής, δυνατότητα πρόσβασης στα ενιαία χαρτογραφικά υπόβαθρα που χρησιμοποιούνται στην κατάρτιση δασικών χαρτών.
2. Οι υπηρεσίες δόμησης με χρήση διαδικτυακής εφαρμογής, εφαρμόζουν επί των υποβάθρων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την παροχή της πρόσβασης της ως άνω παραγράφου, τα κάτωθι:

α) Με πορτοκαλί χρώμα τα όρια των οικισμών, όπως τα όρια αυτά έχουν εγκριθεί με πράξεις της Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων της 21.11-1.12.1979 (Δ` 693), της 2.3-13.3.1981 (Δ 138) ή της 24.4-3.5.1985 (Δ` 181), καθώς και τα όρια των εγκεκριμένων πολεοδομικών μελετών ή ρυμοτομικών σχεδίων και όπως τα όρια αυτά έχουν εφαρμοστεί στο έδαφος

β) Με κίτρινο χρώμα τα όρια των οικισμών που έχουν οριοθετηθεί με άλλες διατάξεις πέραν των αναφερομένων στην περίπτωση α` της παρούσας παραγράφου, τα όρια εκείνων για τους οποίους έχει ορισθεί μόνο ακτίνα με βάση το άρθρο 4 παράγραφος β` του προεδρικού διατάγματος της 24.4.-3.5.1985 (Δ` 181), τα περιγράμματα των νομίμως υφιστάμενων οικισμών, προ του έτους 1923, για τους οποίους δεν έχει καθοριστεί όριο καθ` οιονδήποτε τρόπο, πλην όμως είναι συγκροτημένοι οικισμοί, τα όρια των πολεοδομικών μελετών και σχεδίων πόλεως που εκπονούνται για τις περιοχές αρμοδιότητάς τους, καθώς και τα υπό καθορισμό όρια οικισμών με βάση το προεδρικό διάταγμα 24.4-3.5.1985 (Δ` 181) που δεν έχουν ακόμα εγκριθεί.

Τα όρια και περιγράμματα των περιοχών της περίπτωσης β` της παρούσας παραγράφου, εφαρμοσμένα και θεωρημένα από την αρμόδια υπηρεσία δόμησης επί των χαρτογραφικών υποβάθρων, εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου της παρούσας, διαβιβάζονται στην Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., η οποία τα αποστέλλει αμελλητί στην οικεία Διεύθυνση Δασών, προκειμένου να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 24 του παρόντος νόμου.

Σε περίπτωση παρέλευσης άκαρπης της προθεσμίας των τεσσάρων (4) μηνών του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου τα όρια και περιγράμματα των περιοχών περιπτώσεων α` και β` αποτυπώνονται στον υπό κατάρτιση δασικό χάρτη από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. σε διάστημα δύο (2) μηνών, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει η ίδια συλλέξει στο πλαίσιο της διαδικασίας κτηματογράφησης.

3. Για τις περιοχές που περικλείονται εντός των ορίων της περίπτωσης α` της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, δεν καταρτίζεται δασικός χάρτης, πλην όμως εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, επί των εντός των ως άνω περιοχών πάρκων και αλσών, ως προς την προστασία αυτών.

Για τις περιοχές που περικλείονται εντός των ορίων της περίπτωσης β` της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, δεν αναρτάται δασικός χάρτης κατά το άρθρο

14 του παρόντος νόμου, αλλά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο επόμενο άρθρο 24.

4. Το περίγραμμα των οικιστικών πυκνώσεων που δεν υπάγονται στις κατηγορίες α` και β` της παραγράφου 2 αποτυπώνονται με ιώδες χρώμα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας που θα εκδοθεί εντός μηνός θα καθοριστούν τα κριτήρια προσδιορισμού της οικιστικής πυκνώσεως για τις ανάγκες εφαρμογής της παρούσας. Εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της ως άνω Υπουργικής Απόφασης οι τεχνικές υπηρεσίες των Ο.Τ.Α αποτυπώνουν με ιώδες χρώμα το περίγραμμα των οικιστικών πυκνώσεων που δεν υπάγονται στις κατηγορίες α` και β` της παραγράφου 2, εφαρμοζομένων των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας. Στις περιοχές που υφίσταται θεωρημένος δασικός χάρτης η ως άνω εξάμηνη προθεσμία περιορίζεται στους δύο (2) μήνες.
5. Τα περιγράμματα των οικιστικών πυκνώσεων της παρούσας παραγράφου διαβιβάζονται εντός της ως άνω προθεσμίας, στην Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., η οποία τα αποστέλλει αμελλητί στην Διεύθυνση Δασών για να εξαιρεθούν από την ανάρτηση στο δασικό χάρτη κατά το άρθρο 14 του παρόντος νόμου και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την περιβαλλοντική και πολεοδομική τους διαχείριση, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία ανάρτησης και κύρωσης των δασικών χαρτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτόν.»

3.11 «Άρθρο 24

1. Η οικεία Διεύθυνση Δασών, σε διάστημα πέντε (5) μηνών από την παραλαβή των υποβάθρων, στα οποία απεικονίζονται οι περιοχές της περίπτωσης β` της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του παρόντος, υποχρεούται να επισημάνει εγγράφως, τις περιπτώσεις τυχόν περιέλευσης δασικού χαρακτήρα εκτάσεων στα όρια των ως άνω περιοχών και να εντοπίσει τις εκτάσεις αυτές επί των ως άνω υποβάθρων, μη νοουμένων ως τέτοιων των εκτάσεων της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α` 289), όπως ισχύει.

Για τις εκτάσεις αυτές δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 15 έως και 17 του παρόντος νόμου, αλλά ακολουθείται η διαδικασία υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Κατά το ανωτέρω διάστημα των πέντε (5) μηνών, η έκδοση νέων οικοδομικών αδειών, ή αδειών επέκτασης, σε εκτάσεις κείμενες εντός των ως άνω περιοχών, επιτρέπεται μόνο αν βεβαιώνεται από το αρμόδιο Δασαρχείο ότι ο χαρακτήρας τους δεν είναι δασικός.

2. Για τις περιοχές εκείνες στις οποίες έχουν συμπεριληφθεί δασικού χαρακτήρα εκτάσεις με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένη Διοίκησης, συγκροτείται μία ή περισσότερες επιτροπές, αποτελούμενη έκαστη από:
- α) έναν δασολόγο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως Πρόεδρο,
  - β) έναν δασολόγο εκπρόσωπο της Δασικής Υπηρεσίας της οικείας Περιφερειακής Ενότητας,
  - γ) έναν μηχανικό της οικείας Υπηρεσίας Δόμησης (ΥΔΔΟΜ),
  - δ) έναν μηχανικό-εκπρόσωπο του οικείου Ο.Τ.Α. και
  - ε) έναν δικηγόρο οριζόμενο από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο.

3. Έργο της Επιτροπής, για τις περιοχές της περίπτωσης β` της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του παρόντος, που υποδείχτηκαν ως κατ` αρχάς δασικές κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, είναι η εντός οκτώ (8) μηνών (με δυνατότητα περαιτέρω παράτασης τεσσάρων (4) μηνών) από τη συγκρότησή τους, εξέταση και ο έλεγχος μετά από αυτοψία, όπου απαιτείται, όλων των δεδομένων και η σύνταξη έκθεσης, όπου καταγράφονται τεκμηριωμένα:

α) οι υφιστάμενες χρήσεις γης,

β) ο χρόνος μεταβολής της δασικής μορφής,

γ) η ύπαρξη διοικητικής πράξης που δεν έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί δυνάμει της οποίας επήλθε μεταβολή της δασικής μορφής,

δ) η κτήση εμπραγμάτων δικαιωμάτων από επαχθή αιτία.

Η έκθεση δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά στον ιστότοπο του οικείου Ο.Τ.Α. επί δύο (2) μήνες, εντός των οποίων είναι δυνατή η υποβολή αντιρρήσεων κατά του περιεχομένου της εκ μέρους των ενδιαφερομένων, από κοινού ή χωριστά, στον οικείο Ο.Τ.Α.. Οι αντιρρήσεις διαβιβάζονται στις ΕΠ.Ε.Α. του οικείου δασικού χάρτη του άρθρου 18 του παρόντος νόμου με μέριμνα του οικείου Ο.Τ.Α., και κρίνονται από αυτές εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών, η οποία άρχεται από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της κοινής υπουργικής απόφασης της επόμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

Στην περίπτωση που έχει εκδοθεί η διαπιστωτική πράξη λήξης της θητείας των μελών των ΕΠ.Ε.Α., με πράξη του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, δύναται να συγκροτηθούν εκ νέου προκειμένου να εξετάσουν τις περιπτώσεις αυτές.

4. Αντίγραφα των εκθέσεων της παραγράφου 3 αποστέλλονται αμέσως μετά την κατάρτιση τους στη Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας και στη Γενική Διεύθυνση

Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προκειμένης της επεξεργασίας, επί τη βάση αυτών, ενιαίων κριτηρίων για την κρίση από τις ΕΠ.Ε.Α. των αντιρρήσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Για τον καθορισμό των ως άνω κριτηρίων εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και εξέτασης των αντιρρήσεων, η έκθεση διορθωμένη και συμπληρωμένη, σύμφωνα με τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. της προηγούμενης παραγράφου, αποστέλλεται στη Διεύθυνση Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εισηγείται την έγκρισή της στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
6. Μετά την έγκριση του περιεχομένου της έκθεσης της Επιτροπής από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συμπληρώνονται οι δασικοί χάρτες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20.
7. Τα εδαφικά τμήματα που, σύμφωνα με το εγκεκριμένο περιεχόμενο της έκθεσης και τον συμπληρωμένο δασικό χάρτη, δεν δεσμεύονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, πολεοδομούνται κατά τα προβλεπόμενα στις κείμενες διατάξεις.
7. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου, δεν αναστέλλει τη διαδικασία προόδου του οικείου δασικού χάρτη, για τις υπόλοιπες περιοχές που περιλαμβάνει.
8. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την τεκμηρίωση της αιτίας μεταβολής της δασικής μορφής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

3.12 Παρατηρήσεις επί των άρθρων 23 κ 24

- Με τα άρθρα 23 και 24 του ν.3889/2010, όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 153 του ν.4389/2016, διαχωρίζεται η διαδικασία ανάρτησης και κύρωσης των δασικών χαρτών από την πολεοδομική νομοθεσία και ειδικότερα από τα προβλήματα, που σχετίζονται με τη νομιμότητα έγκρισης ή και με την απουσία έγκρισης των σχεδίων πόλης ή οικισμών.

-Για τις περιοχές, που αποτυπώνονται από τις υπηρεσίες δόμησης με πορτοκαλί χρώμα [όρια οικισμών- τα όρια αυτά έχουν εγκριθεί με πράξεις της Διοίκησης- καθώς και τα όρια

των εγκεκριμένων πολεοδομικών ή ρυμοτομικών σχεδίων -άρθρο 23 παρ.2 εδ.α] δεν καταρτίζεται δασικός χάρτης, κατά συνέπεια δεν λαμβάνεται το πιστοποιητικό του άρθρου 20.

-Για τις περιοχές, που αποτυπώνονται από τις υπηρεσίες δόμησης με κίτρινο χρώμα (μη οριοθετημένοι οικισμοί-άρθρο 23 παρ.2 εδ.β), δεν αναρτάται δασικός χάρτης κατά το άρθρο 14 , αλλά εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 24 του ν.3889/2010. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία του άρθρου 24, τότε αποστέλλεται έκθεση σύμφωνα με τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α στη Διεύθυνση Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία στη συνέχεια εισηγείται την έγκρισή της στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και μετά την έγκρισή της απ'αυτόν συμπληρώνονται οι δασικοί χάρτες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.3889/2010, οπότε με τη συμπλήρωση του δασικού χάρτη και με αυτές τις εκτάσεις, εκτείνεται και σ'αυτές η υποχρέωση λήψης του πιστοποιητικού του άρθρου 20.

-Τέλος οι περιοχές που αποτυπώνονται με ιώδες χρώμα και αποτελούν οικιστικές πυκνώσεις, δεν υπάγονται στις κατηγορίες α και β της παραγράφου 2 του άρθρου 23 και εξαιρούνται από την ανάρτηση των δασικών χαρτών, εφαρμόζονται δε τα προβλεπόμενα από την παρ.4 εδάφιο β του άρθρου 23 του ν.3889/2010 :

«.....Τα περιγράμματα των οικιστικών πυκνώσεων της παρούσας παραγράφου διαβιβάζονται εντός της ως άνω προθεσμίας, στην Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., η οποία τα αποστέλλει αμελλητί στην Διεύθυνση Δασών για να εξαιρεθούν από την ανάρτηση στο δασικό χάρτη κατά το άρθρο 14 του παρόντος νόμου και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την περιβαλλοντική και πολεοδομική τους διαχείριση, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία ανάρτησης και κύρωσης των δασικών χαρτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτόν.»

Οπότε με τη συμπλήρωση του δασικού χάρτη και με αυτές τις περιοχές , εκτείνεται και σ'αυτές η κατά τα προαναφερόμενα υποχρέωση λήψης του πιστοποιητικού του άρθρου 20.

3.13 Άλλες διατάξεις του άρθρου 153 , που αφορούν τα άρθρα 25 και 26 του ν. 3889/2010 :

ΙΓ. Οι παρ. 8 και 9 του άρθρου 25 του ν. 3889/2010 αντικαθίστανται ως εξής:

«8. Στην παρ. 24 του άρθρου μόνου του π.δ. 541/1978 (Α`116) μετά την εντός παρενθέσεως λέξη «εγκαταστάσεων», προστίθεται εδάφιο ως εξής: «και εκτέλεση εργασιών κατάρτισης, διόρθωσης και συμπλήρωσης των δασικών χαρτών και λοιπών εργασιών ως την κύρωσή τους, καθώς και εκτέλεση εργασιών κατάρτισης Δασολογίου.

9. Στην περίπτωση 24 της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3316/2005 (Α` 42), όπως ισχύει, οι λέξεις «κατάρτισης δασικών χαρτών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατάρτισης, συμπλήρωσης και διόρθωσης και λοιπών εργασιών ως την κύρωσή τους, καθώς και εκτέλεση εργασιών κατάρτισης Δασολογίου.»

ΙΔ. Η περ. β` της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 3889/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Περιφέρεια σύμφωνα με το άρθρο 283 παρ. 3 του ν. 3852/2010 νοείται η Αποκεντρωμένη Διοίκηση και

γ. Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ.2 του ν. 3852/2010 νοείται ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ενώ μετά την 11.05.2015 σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 28 του ν. 4325/2015 (Α`47) νοείται ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

---

4. Άλλες Διατάξεις Δασικής Νομοθεσίας και Κτηματολογίου που τροποποιούνται με το ν. 4389/2016

4.1 Άρθρο 154

1.....

2.....

3. Η παρ. 3 του άρθρου 2β του ν. 2308/1995 (Α` 114), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στις περιπτώσεις που από την εφαρμογή των Κτηματολογικών διαγραμμάτων επί των δασικών χαρτών δημιουργούνται μικροπολύγωνα μικρότερα των 100 τ.μ., μπορούν να ταυτοποιούνται οι οριογραμμές τού δασικού χάρτη με τα όρια των διαγραμμάτων της κτηματογράφησης».

4. Η παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 2664/1998 (Α` 275), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στις περιοχές που κηρύσσονται υπό κτηματογράφηση κατά τις διατάξεις του ν. 2308/1995, όποιος επικαλείται εγγραπτό ιδιωτικό δικαίωμα σε δάση και δασικές εν γένει εκτάσεις, για τις οποίες έχει αναρτηθεί ή κυρωθεί δασικός χάρτης, έχει υποχρέωση να εντοπίσει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο την δηλούμενη έκταση στο δασικό χάρτη και να συνυποβάλλει με τη δήλωση του ν. 2308/1995 και όλα τα αναγκαία αποδεικτικά έγγραφα για το εγγραπτό δικαίωμα επί αυτής.»

5. Η παρ. 16 του άρθρου 28 του νόμου 2664/1998 (Α` 275), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«16. Οι κτηματικοί χάρτες που καταρτίστηκαν βάσει του ν. 248/1976 (Α` 6), ανεξάρτητα αν είναι προσωρινοί ή οριστικοί, παραμένουν σε ισχύ και διορθώνονται προσαρμοζόμενοι τεχνικά σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β` του ν. 3889/2010, όπως ισχύει.

Οι διορθώσεις και τροποποιήσεις που επιβάλλονται ύστερα από αποφάσεις των δικαστηρίων του ν. 248/1976 ή από τις ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Β` του ως άνω νόμου, επιφέρονται στους παραπάνω κτηματικούς χάρτες από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε. ή από τη Διεύθυνση Δασών του οικείου Νομού, κατά τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 13 του ως άνω νόμου, όπως ισχύει, που εφαρμόζονται ανάλογα. Ομοίως οι ως άνω χάρτες συμπληρώνονται με την προσθήκη περιοχών που δασώθηκαν φυσικά ή τεχνητά, και διορθώνονται αν εμφιλοχώρησε πλάνη της Διοίκησης σχετικά με τον χαρακτήρα των εκτάσεων και την αποτύπωση της θέσης ή των ορίων των τμημάτων τους, κατά τη διαδικασία τής κατάρτισής τους βάσει του ν. 248/1976.

Από τη διόρθωσή τους οι παραπάνω χάρτες επέχουν θέση δασικών χαρτών της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, όπως ισχύει, οι οποίοι μετά την ανάρτησή τους, την εξέταση των τυχόν κατ` αυτών αντιρρήσεων, την συμπλήρωση και διόρθωσή τους, όπου απαιτείται, κυρώνονται και έχουν πλήρη αποδεικτική ισχύ, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 14 έως 19 του ν. 3889/2010, όπως ισχύουν.»

6. ....

7. Όπου στο άρθρο 28 του ν. 2664/1998 (Α` 275) αναφέρονται οι λέξεις «δάση και δασικές εκτάσεις» νοούνται οι «δασικές εν γένει εκτάσεις» του δασικού χάρτη της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 153 του παρόντος.

8. Η παρ. 1, η παρ. 3 και η παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3208/2003 (Α` 303) αντικαθίστανται, ως εξής:

«1α. Σε προθεσμία πέντε μηνών από την κύρωση του δασικού χάρτη για το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας, κατ` εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 3889/2010 (Α` 182), αρχίζει η σύνταξη του Δασολογίου της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, η κατάρτιση και η τήρηση του οποίου γίνεται με μέριμνα του Τμήματος Δασικών Χαρτογραφήσεων της οικείας Διεύθυνσης

Δασών. Το δασολόγιο καταρτίζεται με μορφή Βιβλίου Γενικού Δασολογίου στο οποίο καταχωρούνται τα εμφανιζόμενα στο δασικό χάρτη δάση και δασικές εκτάσεις κατά μερίδες και κατά τρόπο ώστε να είναι ευχερής η τήρησή του και σε ηλεκτρονική μορφή.

β. Οι εργασίες κατάρτισης στο σύνολό τους ή τμήματα αυτών, μπορούν να ανατίθενται, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, σε ιδιωτικά γραφεία εκπόνησης δασικών μελετών της κατηγορίας 24 άρθρου μόνου του π.δ. 541/1978 (Α` 116), υπό τις οδηγίες, την επίβλεψη και τον έλεγχο της αρμόδιας Διεύθυνσης Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

γ. Την επιτελική αρμοδιότητα για την κατάρτιση, τήρηση, έκδοση τεχνικών προδιαγραφών και οδηγιών, τη γενική υποστήριξη σε μέσα και τον έλεγχο της προόδου των εργασιών σύνταξης του Δασολογίου έχει η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

«3. Στη μερίδα του κάθε δάσους που βρίσκεται υπό δασοπονική εκμετάλλευση αναγράφεται πέραν των παραπάνω γενικών στοιχείων και το είδος του δάσους (σπερμοφυές, διφυές, πρεμνοφυές), τα κύρια δασοπονικά είδη και η σύνθεσή τους (αμιγές, μεικτό), η συνολική του έκταση, η ιδιοκτησιακή του κατάσταση και άλλα προσδιοριστικά στοιχεία. Για τις υπόλοιπες εκτάσεις που περιέχονται στο δασικό χάρτη και τελούν εκτός δασοπονικής εκμετάλλευσης, οι μερίδες τηρούνται κατά γεωγραφική ενότητα και προσδιορίζονται σε αυτές τα τοπωνύμια, το είδος

και η πυκνότητα της βλάστησης, η συνολική έκταση, η χρήση της έκτασης και άλλα προσδιοριστικά στοιχεία. Στο περιθώριο της κάθε μερίδας σημειώνονται οι εκτάσεις που κηρύσσονται αναδασωτέες λόγω καταστροφής ή αποψίλωσης της δασικής βλάστησης, καθώς και

οι εκτάσεις των περιπτώσεων 5α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει. Οι χάρτες που απεικονίζουν τις εκτάσεις των περιπτώσεων 5α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, τίθενται σε χωριστό φάκελο».

«4. Αντίγραφο του κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου καταρτιζόμενου δασολογίου, καθώς και οι μετά την κατάρτισή του τυχόν συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις αποστέλλονται στην Διεύθυνση Δασικών Έργων και Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας

Δασών και Αγροπεριβάλλοντος προκειμένης της καταχώρισης τους στην τηρούμενη από αυτήν Τράπεζα Πληροφοριών Δασικής Γης. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται τα θέματα σχετικά με την ίδρυση και τη λειτουργία της ως άνω Τράπεζας Πληροφοριών Δασικής Γης.»

9. Μετά την παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3208/2003, προστίθεται παράγραφος 6, ως εξής:

«6. Μέχρι την κατάρτιση και τήρηση Δασολογίου συστήνεται Επιτροπή Δασολογίου Περιφερειακής Ενότητας στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με αρμοδιότητα των, κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, ειδικότερο χαρακτηρισμό των περιλαμβανομένων στον κυρωμένο δασικό χάρτη περιοχών δασικού χαρακτήρα, προκειμένης της εφαρμογής των περί των επιτρεπτών επεμβάσεων ως και των λοιπών διατάξεων της δασικής νομοθεσίας.

Η παραπάνω επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και αποτελείται από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών ως πρόεδρο, τον Προϊστάμενο της οικείας Διεύθυνσης Δασών και έναν δασολόγο του οικείου Δασαρχείου που αφορά ο δασικός χάρτης. Σε περίπτωση Διεύθυνσης Δασών χωρίς Δασαρχείο στην επιτροπή συμμετέχει ένας δασολόγος της οικείας Διεύθυνσης Δασών ή δασολόγος που υπηρετεί σε όμορη Περιφερειακή Ενότητα. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και αναπληρωτές των παραπάνω, καθώς και ο γραμματέας της, ο οποίος είναι υπάλληλος ΔΔ.Ε. διοικητικού υπηρεσίας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Κατά των ανωτέρω αποφάσεων μπορεί να υποβληθεί προσφυγή ενώπιον του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών από όποιον έχει έννομο συμφέρον εντός προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών. Τα μέλη της παραπάνω επιτροπής δεν αμείβονται.»

10. Η παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 4280/2014 (Α` 159) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. α) Στην περίπτωση ορίων οικισμών της περίπτωσης β` της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010, ως ισχύει, εντάσσονται και τα περιγράμματα οικισμών, όπως τα όρια τους περιγράφονται στις πράξεις της Διοίκησης «περί καθορισμού ορίων οικισμών νομίμως υφισταμένων του έτους 1923» δυνάμει του ν.δ. 532/1970 (Α` 103) ή δυνάμει των κανονιστικών αποφάσεων αυτού που εκδόθηκαν έως τη δημοσίευση του ν. 998/1979. Τα ως άνω όρια αποτυπώνονται ως εμφανίζονται στα σχετικά συνημμένα διαγράμματα, που είναι δημοσιευμένα σε Φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και όπως έχουν εφαρμοστεί στο έδαφος.

β) Η ως άνω διάταξη, δεν εφαρμόζεται για νομίμως υφιστάμενα κτίσματα, καθώς και για την έκταση που αντιστοιχεί στο όριο αρτιότητας σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς κατά το χρόνο έκδοσης της σχετικής άδειας, τα οποία εντάσσονται στην περίπτωση α` της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010. Τυχόν πράξεις της διοίκησης που εκδόθηκαν κατ` εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας για την προστασία των ως άνω κτισμάτων και εκτάσεων ανακαλούνται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση του παρόντος. Επί των ως άνω κτισμάτων και εκτάσεων δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας πλην των περιπτώσεων κοινοχρήστων χώρων πρασίνου, πάρκων και αλσών. Κατά τη διαδικασία έγκρισης πολεοδομικής μελέτης, τοπικού χωρικού σχεδίου ή και ρυμοτομικού σχεδίου απαιτείται η σύνταξη και έγκριση προηγούμενης μελέτης περιβαλλοντικού ισοζυγίου, σύμφωνα με προδιαγραφές που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

11. Η παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3127/2003 (Α` 67) καταργείται και οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 4 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Σε ακίνητο που βρίσκεται μέσα σε σχέδιο πόλεως ή μέσα σε οικισμό που προϋφίσταται του έτους 1923 ή μέσα σε οικισμό κάτω των 2.000 κατοίκων, που έχει οριοθετηθεί, ο νομέας του θεωρείται κύριος έναντι του Δημοσίου εφόσον:

α) νέμεται, μέχρι έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, αδιαταράκτως για δέκα (10) έτη το ακίνητο, με νόμιμο τίτλο από επαχθή αιτία, υπέρ του ιδίου ή του δικαιοπαρόχου του, που έχει καταρτισθεί και μεταγραφεί μετά την 23.2.1945, εκτός εάν κατά την κτήση της νομής βρισκόταν σε κακή πίστη ή

β) νέμεται, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, το ακίνητο αδιαταράκτως για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ετών, εκτός εάν κατά την κτήση της νομής βρισκόταν σε κακή πίστη. Η διάταξη της περίπτωσης β` εφαρμόζεται για ακίνητο εμβαδού μέχρι 2.000 τ.μ.. Για ενιαίο ακίνητο εμβαδού μεγαλύτερου των 2.000 τ.μ., η διάταξη εφαρμόζεται μόνο εφόσον στο ακίνητο υφίσταται κατά την 31.12.2002 κτίσμα που καλύπτει ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) του ισχύοντος συντελεστή δόμησης στην περιοχή.

Στο χρόνο νομής που ορίζεται στις περιπτώσεις α` και β` προσμετράται και ο χρόνος νομής των δικαιωπαρόχων που διανύθηκε με τις ίδιες προϋποθέσεις. Σε κακή πίστη βρίσκεται ο νομέας, εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1042 του Α.Κ..

2. Οι ρυθμίσεις της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν για εκτάσεις που στο σχέδιο πόλης ή στους οικισμούς αποτελούν κοινόχρηστους χώρους ή πάρκα και άλση.»

12. Η παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 2308/1995 (Α` 114) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το Δημόσιο υποχρεούται να υποβάλει δήλωση εγγραπτεύου δικαιώματος, και μπορεί να υποβάλει αίτηση διόρθωσης ή ένσταση κατά τα άρθρα 6 και 7, για λόγους διασφάλισης και προστασίας των δικαιωμάτων του.

Η εταιρεία «ΕΚΧΑ Α.Ε.» παρέχει υποχρεωτικά στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου για τον υπό κτηματογράφηση Ο.Τ.Α. τα όρια των σχεδίων πόλεως, οικισμών προϋφιστάμενων του έτους 1923, οικοδομήσιμων εκτάσεων των οικιστικών περιοχών του ν. 947/1979 (Α` 169), διανομών και αναδασμών, καθώς και τυχόν εγκεκριμένες πολεοδομικές μελέτες και ρυμοτομικά σχέδια, τα οποία λαμβάνει υπόψη της και εφαρμόζει κατά τη διαδικασία κτηματογράφησης. Για τη δήλωση του Ελληνικού Δημοσίου επί δασών και δασικών εκτάσεων λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη από τις οικείες Υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου τα προαναφερθέντα όρια και δεν υποβάλλεται δήλωση ούτε ένσταση ή αίτηση διόρθωσης στις περιπτώσεις του εδαφίου α` της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 23 του ν. 3889/2010 όπως ισχύει.

Η εταιρεία «ΕΚΧΑ Α.Ε.» αποστέλλει υποχρεωτικά στην αρμόδια για την υπό κτηματογράφηση περιοχή Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου, πριν την ανάρτηση των προσωρινών στοιχείων κτηματογράφησης, τα προσωρινά κτηματολογικά διαγράμματα της ανάρτησης καθώς και τα στοιχεία των εγγραφών του προσωρινού κτηματολογικού πίνακα που αφορούν στα ακίνητα που έχουν καταχωρισθεί ως ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου και ως αγνώστου ιδιοκτήτη, καθώς και στα ακίνητα που έχουν καταχωρηθεί σε δικαιούχο κυριότητας με αιτία κτήσης τη χρησικτησία και των οποίων οι δηλώσεις υποβλήθηκαν μετά τη λήξη της συλλογής δηλώσεων. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α` 50), όπως ισχύει, τα γεωχωρικά δεδομένα με πλήρη αναφορά στα ΚΑΕΚ των κτηματολογικών διαγραμμάτων των πρώτων εγγραφών για το σύνολο της κτηματογραφούμενης περιοχής, χορηγούνται υποχρεωτικά στις δημόσιες αρχές που τα αιτούνται εφόσον θεμελιώνονται στην αίτηση λόγοι διασφάλισης των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου.»

4.2 Άρθρο 155

Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις του Υποκεφαλαίου Α`

1. Ως ημερομηνία έναρξης των προθεσμιών:

α) των δύο (2) μηνών για την υποβολή πρότασης από τη Διεύθυνση Δασών στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, ως αυτή τροποποιείται με το άρθρο 153.

β) των τεσσάρων (4) μηνών για την έκδοση της Υπουργικής απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, μετά την άπρακτο πάροδο της οποίας οι εργασίες εκτελούνται από την εταιρεία Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε. σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, ως αυτή τροποποιείται με το άρθρο 153

γ) του ενός (1) μήνα για την αποστολή του χρονοδιαγράμματος από την εταιρεία Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε. στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 13 του ν. 3889/2010, ως αυτή τροποποιείται με το άρθρο 153,

δ) του ενός (1) μήνα για την παροχή από την εταιρεία Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε. παρέχει στους Ο.Τ.Α. δυνατότητα πρόσβασης, μέσω διαδικτυακής εφαρμογής, στα ενιαία χαρτογραφικά υπόβαθρα που χρησιμοποιούνται στην κατάρτιση δασικών χαρτών, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 23 του ν.3889/2010, ως αυτή τροποποιείται με το άρθρο 153

ε) του ενός (1) μήνα για την έκδοση απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία καθορίζονται τα κριτήρια προσδιορισμού της οικιστικής πυκνωσης, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 23 του ν.3889/2010, ως αυτή τροποποιείται με το άρθρο 153, νοείται η ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Η διαδικασία του άρθρου 23 του ν. 3889/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου ολοκληρώνεται μέσα σε εννέα (9) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής:

α) οι δασικοί χάρτες ενημερώνονται ή αναμορφώνονται, αναλόγως του σταδίου στο οποίο βρίσκονται, με τις περιοχές της περίπτωσης α` της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 3889/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου.

β) ως προς τις περιοχές της περίπτωσης β` της παρ. 2 του ως άνω άρθρου 23 ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 24 του ν. 3889/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου, ανεξάρτητα από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία κύρωσης του δασικού χάρτη. Οι αντιρρήσεις που εκκρεμούν κατά του δασικού χάρτη και οι οποίες αφορούν εκτάσεις, που εμπίπτουν εντός των ορίων των περιοχών της ανωτέρω περίπτωσης β`, τοποθετούνται σε ειδικό φάκελο, προκειμένου να τεθούν υπόψη της Επιτροπής της παραγράφου 2 του άρθρου 24 και να κριθούν από τις ΕΠ.Ε.Α. σύμφωνα με την παρ. 3 του ως άνω άρθρου 24. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις το ειδικό τέλος που έχει καταβληθεί επιστρέφεται στους δικαιούχους.

3. Ο δασικοί χάρτες των περιοχών Άστρους και Δολιανών τής Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, οι οποίοι αναρτήθηκαν, κατ` εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 2664/1998, αφού συμπληρωθούν με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 153 του παρόντος νόμου, θεωρούνται και αναρτώνται για την υποβολή αντιρρήσεων κατά τις διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του ν. 3889/2010, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου και με την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας κυρώνονται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και καθίστανται οριστικοί. Μέχρι την ανάρτησή τους ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 14 ν. 998/1979.

4. Οι δασικοί χάρτες που είτε αναρτήθηκαν, είτε κυρώθηκαν μερικά ή ολικά μέχρι την ισχύ του παρόντος νόμου συμπληρώνονται με την προσθήκη εκτάσεων που τυχόν δασώθηκαν μετά την ανάρτηση ή την κύρωση τους καθώς και με την προσθήκη των χορτολιβαδικών και βραχωδών εκτάσεων των περ. 5α και 5β του

άρθρου 3 του ν. 998/1979 όπως ισχύει. Για τις εκτάσεις που προστίθενται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζονται οι διαδικασίες θεώρησης και ανάρτησης, υποβολής αντιρρήσεων και κύρωσης των άρθρων 13 έως και 19 του ν. 3889/2010, όπως τα άρθρα αυτά αντικαθίστανται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου.

5. Οι δασικοί χάρτες που θεωρήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συμπληρώνονται με την προσθήκη εκτάσεων που τυχόν δασώθηκαν μετά τη θεώρηση τους ως και με την προσθήκη των χορτολιβαδικών και βραχωδών εκτάσεων των περιπτώσεων 5α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979 όπως ισχύει, εφαρμοζομένων για το σύνολο του δασικού χάρτη των διαδικασιών θεώρησης και ανάρτησης, υποβολής αντιρρήσεων και κύρωσης των άρθρων 13 έως και 19 του ν. 3889/2010, όπως τα άρθρα αυτά αντικαθίστανται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου.

6. Η ανάρτηση των κατ' εφαρμογή των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος συμπληρωμένων δασικών χαρτών διενεργείται μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η δε μερική κύρωση τους μέσα σε προθεσμία πέντε (5) μηνών, αρχομένης από την ανάρτησή τους.

Εάν η τήρηση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου για την ανάρτηση δεν είναι δυνατή λόγω μη έγκαιρης συμπλήρωσης των δασικών χαρτών με τις χορτολιβαδικές και βραχώδεις εκτάσεις των περ. 5α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, τότε οι χάρτες αναρτώνται εντός της ως άνω προθεσμίας χωρίς τις ανωτέρω εκτάσεις. Στην τελευταία περίπτωση η συμπλήρωση, θεώρηση, ανάρτηση και κύρωση του δασικού χάρτη ως προς τις εν λόγω εκτάσεις διενεργείται ξεχωριστά σε επόμενο στάδιο, η ολοκλήρωση του οποίου δεν δύναται να υπερβεί τους τέσσερις (4) μήνες από την ολική κύρωση του χάρτη ως προς τις δασικού χαρακτήρα εκτάσεις.

7. Οι κυρωμένοι, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος δασικοί χάρτες, οι οποίοι δεν απαιτείται να συμπληρωθούν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 5 του παρόντος, παραμένουν σε ισχύ για τις εκτάσεις που εμπίπτουν στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, αναμορφούμενοι εφόσον συντρέχει περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 20 παρ. 1 του ν. 3889/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με την το άρθρο 153 του παρόντος νόμου.

8. Για τους δασικούς χάρτες, οι οποίοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, έχουν κυρωθεί μερικώς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 17 του ν. 3889/2010, για τους οποίους δεν απαιτείται η κατά την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου συμπλήρωση, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στα άρθρα 18, 19 και 20 του ν. 3889/2010, όπως τα άρθρα αυτά αντικαθίστανται με το άρθρο 153 του παρόντος νόμου.

9. Οι παράγραφοι 5 και 6 του άρθρου 26 του ν. 3889/2010 καταργούνται και η παράγραφος 7 αυτού αναριθμείται σε παράγραφο 5.

10. Στην εξαίρεση της παρ. 3β του άρθρου 31 του ν. 4280/2014, ως τροποποιείται με τον παρόντα, εντάσσεται και κάθε έκταση, είτε δομημένη, είτε αδόμητη, των περιοχών της παραγράφου 3α του άρθρου 31 του ν. 4280/2014, εφόσον πραγματοποιήθηκε μεταβίβαση κυριότητας αυτής με επαχθή αιτία κατά το χρονικό διάστημα από τις 8.8.2014 και έως την έναρξη ισχύος του παρόντος.

11. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργείται κάθε διάταξη που ρυθμίζει με τρόπο διαφορετικό τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

5. Υπενθόμιση σημαντικών διατάξεων Δασικής Νομοθεσίας

5.1 Άρθρο 35. - Μεταβιβάσεις καέντων δασών.

1. Ιδιωτικά δάση και δασικά εκτάσεις ή μέρη τούτων καταστραφέντα από 11 Ιουνίου 1975, ή καταστρεφόμενα εφεξής, εκ πυρκαϊάς δεν δύνανται να μεταβιβασθούν εν κατατήσει, ουδέ κατ' ιδανικά μερίδια, διάδικαιοπραξίας εν ζωή επί τριάκοντα έτη από της τοιαύτης καταστροφήςτων.

2. Εις τας δικαιοπραξίας εν ζωή περί μεταβιβάσεως ιδιωτικού δάσους ή δασικής εκτάσεως ολοκλήρου, μέρους τούτων ή ιδανικού μεριδίου, προσαρτάται πιστοποιητικόν της αρμοδίας δασικής αρχής ότι το μεταβιβαζόμενον δεν κατεστράφη εκ πυρκαϊάς μετά την 11ην Ιουνίου 1975 και εις πάσαν εφεξής περίπτωσιν κατά την τελευταίαν τριακονταετίαν από της 11ης Ιουνίου 1975, άλλως ή δικαιοπραξία τυγχάνει άκυρος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και επί προσυμφώνων μεταβίβασης ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων.

4. Συμβολαιογράφος που συντάσσει πράξη μεταβίβασης της κυριότητας επί δάσους ή δασικής έκτασης καθώς και προσύμφωνο με το αυτό αντικείμενο χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, καθώς και οι δια του συμβολαίου ή προσυμφώνου συμβαλλόμενοι και οι ενεργούντες ως πληρεξούσιοί τους τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών, επιφυλασσομένων και των διατάξεων περί πειθαρχικής ευθύνης του συμβολαιογράφου»

Επισήμανση:

"Από τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 35 του Ν.998/79 δεν απαγορεύεται η μεταβίβαση δάσους ή δασικής εκτάσεως, που καταστράφηκε εν όλω ή εν μέρει από πυρκαϊά, όταν η μεταβίβαση αφορά ολόκληρο το δάσος ή τη δασική έκταση και όχι τμήμα αυτού ή ιδανικό μερίδιο.

Γιά τη μεταβίβαση ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων ο αρμόδιος δασάρχης χορηγεί πιστοποιητικό αν το μεταβιβαζόμενο έχει καταστραφεί ή όχι από πυρκαϊά μετά τις 11.6.75 εν όλω ή εν μέρει.

Στις περιπτώσεις που έχει καεί, το πιστοποιητικό θα συνοδεύεται και από σχεδιάγραμμα στο οποίο θα σημειώνεται μέσα στο δάσος το σημείο εκείνο που έχει καταστραφεί από πυρκαϊά καθώς και την ημερομηνία καταστροφής του."

Απόφαση Υπουργού Γεωργίας: 87688/1916/29 Ιουν.-4 Αυγ.1987 (Β` 395)

5.2 Άρθρο 62 του ν.998/1979

«Βάρος απόδειξης - Ειδική αναγνώριση κατατμήσεων

Επί των πάσης φύσεως αμφισβητήσεων ή διενέξεων ή δικών μεταξύ του Δημοσίου, είτε ως ενάγοντος είτε ως εναγομένου είτε ως αιτούντος είτε ως καθ' ου ή αίτηση, και φυσικού ή νομικού προσώπου, το οποίο προβάλλει ή αξιώνει οποιοδήποτε δικαίωμα, εμπράγματο ή μη, επί των δασών, των δασικών εκτάσεων το ως άνω φυσικό ή νομικό πρόσωπο οφείλει να αποδείξει την παρ' αυτώ ύπαρξη του δικαιώματος του. Κατ' εξαίρεση η διάταξη αυτή δεν ισχύει στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης, των Νομών

Λέσβου, Σάμου, Χίου και Κυκλάδων, των νήσων Κυθήρων, Αντικυθήρων, καθώς και της περιοχής της Μάνης όπως αυτή ορίζεται από διοικητικά όρια των Καλλικρατικών Δήμων Ανατολικής και Δυτικής Μάνης».

Το ακόλουθο απόσπασμα από την 805/2016 απόφαση ΣΤΕ ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή, αναγάνει -- στις περιοχές που λειτουργεί κτηματολογικό γραφείο ήτοι μετά την ολοκλήρωση των πρώτων εγγραφών -- το συνδυασμό του τεκμηρίου (όπου ισχύει) κυριότητας του Δημοσίου, με τον δασικό χαρακτήρα της έκτασης κατά τους οικείους δασικούς χάρτες, σε τίτλο κυριότητας της έκτασης αυτής.

«..... Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η διοικητική πράξη, με την οποία χαρακτηρίζεται ή διαπιστώνεται ο δασικός χαρακτήρας έκτασης, αποτελεί και νόμιμο τίτλο του εγγραπτέου δικαιώματος κυριότητας επί των εκτάσεων σε περιοχές που ισχύει το ως άνω μαχητό τεκμήριο κυριότητας, η ανατροπή του οποίου εναπόκειται στον ιδιώτη που επικαλείται ίδιο δικαίωμα. Αντίθετα, όταν πρόκειται για δάση και δασικές εκτάσεις που ευρίσκονται σε περιοχές που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω τεκμηρίου, μόνη η διοικητική πράξη του χαρακτηρισμού ή της διαπίστωσης του χαρακτήρα της εκτάσεως δεν αρκεί για την εγγραφή δικαιώματος κυριότητας του Δημοσίου, χωρίς την επίκληση και απόδειξη της κτήσεώς του με συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία.....»

5.3 «Άρθρο 67 του ν.998/1979 Αγροί που άλλαξαν μορφή

1.α. Εκτάσεις που εμφανίζονται στις αεροφωτογραφίες του 1945, ή, εφόσον αυτές δεν είναι ευκρινείς του 1960, με αγροτική μορφή που δασώθηκαν μεταγενέστερα επί των οποίων το Δημόσιο δεν θεμελιώνει δικαιώματα κυριότητας βάσει τίτλου, αναγνωρίζονται ως ιδιωτικές με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από εισήγηση του αρμοδίου δασάρχη ή του Διευθυντή Δασών εάν δεν υφίσταται Δασαρχείο στο νομό, εφόσον ο ιδιώτης προσκομίσει τίτλους ιδιοκτησίας οι οποίοι ανάγονται πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί.

Πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής που έχουν εκδοθεί για τις ανωτέρω εκτάσεις ανακαλούνται ακόμη και αν τελεσιδίκησαν δικαστικά.

β. Όσες από τις εκτάσεις της περίπτωσης α` έχουν σήμερα μορφή δασικής έκτασης και στερούνται των παραπάνω τίτλων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν, αποκλειστικά και μόνο για γεωργική και δενδροκομική εκμετάλλευση κατόπιν αδειας του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από εισήγηση του οικείου δασάρχη ή του Διευθυντή Δασών εάν δεν υφίσταται Δασαρχείο στο νομό, χορηγούμενης της άδειας επί τη βάσει αιτήσεως του προσώπου που προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επί των εκτάσεων αυτών, δυνάμει τίτλου ιδιοκτησίας μεταγενεστέρου μεν της 23ης Φεβρουαρίου 1946, όχι όμως νεότερου των δέκα ετών μέχρι την ημέρα δημοσίευσης του «ν. 4280/2014». Στην περίπτωση που η συγκεκριμένη έκταση έχει κηρυχθεί αναδασωτέα, η πράξη αναδάσωσης ανακαλείται.

Σε περίπτωση προσκόμισης από τρίτο των τίτλων της παραγράφου 1α` ή τυχόν οριστικής επιλύσεως του ιδιοκτησιακού με αμετάκλητη δικαστική απόφαση επί της συγκεκριμένης

εκτάσεως, ανακαλείται η σχετική άδεια του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης (αζημίως) για το Δημόσιο.

2. Εάν οι εκτάσεις της περιπτώσεως α` εντάσσονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου διατηρούν τη μορφή τους και η διαχείριση τους γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Εάν αντιθέτως αυτές εντάσσονται στην παράγραφο 2 τότε δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

3. Ο ειδικότερος χαρακτηρισμός της έκτασης ως δάσους ή δασικής, προκειμένης της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου αυτού, διενεργείται, εάν μιν υπάρχει κυρωμένος δασικός χάρτης από την Επιτροπή Δασολογίου Περιφερειακής Ενότητας της παρ. 5 του άρθρου 26 του ν. 3889/2010, άλλως με πράξη χαρακτηρισμού, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14, η οποία εκδίδεται ακόμη και στην περίπτωση που η συγκεκριμένη έκτα ση έχει κηρυχθεί αναδασωτέα ή έχει χαρακτηριστεί μη τελεσίδικη κατά τη διαδικασία του άρθρου 14, ως δασικού χαρακτήρα.

Ο κατά τα ανωτέρω χαρακτηρισμός διενεργείται κατόπιν εξέτασης εκ μέρους του δασάρχη ή σε περίπτωση που δεν υφίσταται δασαρχείο, του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δασών του Νομού των τίτλων ιδιοκτησίας του ενδιαφερομένου και των συνυποβληθέντων από αυτόν σχετικών πιστοποιητικών μεταγραφής και τοπογραφικού διαγράμματος.

Εάν η έκταση χαρακτηριστεί ως μη υπαγόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 3, η σχετική πράξη αναδάσωσης ανακαλείται.

4. Στις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 υπάγονται και εκτάσεις που εμφανίζονται στις αεροφωτογραφίες του 1945, ή, εφόσον αυτές δεν είναι ευκρινείς του 1960, με αγροτική μορφή που δασώθηκαν μεταγενεστέρως και των οποίων το ιδιοκτησιακό καθεστώς είναι λυμένο έναντι του Δημοσίου με βάση το άρθρο 10 του ν. 3208/2003.

Ο δασάρχης και οι επιτροπές του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, στην περίπτωση που κρίνουν, με βάση αεροφωτογραφίες του έτους 1945, ότι μία έκταση δεν έχει δασικό χαρακτήρα κατά το παραπάνω έτος, αλλά έχουν αμφιβολίες για την αγροτική ή άλλη μη δασική μορφή της έκτασης κατά το ίδιο ως άνω έτος, μη προκύπτουσα ευκρινώς η μορφή αυτή από τις ανωτέρω αεροφωτογραφίες, λαμβάνουν υπόψη τους ως πραγματικά γεγονότα και αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις του άρθρου 10 παρ. 1 υποπαράγραφος Ι περίπτωσης γ` του ν. 3208/2003, για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. Εκκρεμείς υποθέσεις στο Δασάρχη και στις Επιτροπές του άρθρου 14 του παρόντος νόμου εξετάζονται, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον ενδιαφερόμενο.»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με τη παρ.15 του άρθρου 52 του Ν. 4280/2014 (ΦΕΚ Α 159/08/08/2014) ορίζεται ότι: "15. Στις διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 998/1979, όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 39 του παρόντος νόμου, υπάγονται και οι εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος αυτού, υποθέσεις του άρθρου 12 του ν. 3208/2003."

Βλ. και την ΥΑ 136/2016 (ΥΑ 136255/683 ΦΕΚ Β 767/2016): Θέματα ιδιοκτησιακού καθεστώτος αγρών που δασώθηκαν-εφαρμογή άρθρ. 67, Ν.998/1979.

5.4 Άρθρον 72 του ν.998/1979. - Δικαίωμα προτιμήσεως.

1. Προκειμένου περί ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων πέραν των πενήντα (50) στρεμμάτων, των οποίων οι ιδιοκτήται επιθυμούν να μεταβιβάσουν ταύτα προς τρίτους δια πώλησεως, το Δημόσιον κέκτηται δικαίωμα προτιμήσεως επί ίσοις όροις δια την αγοράν αυτών.

Το δικαίωμα τούτο υφίσταται και ως προς ιδανικά μερίδια των Ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων τα οποία πωλούνται ως τοιαύτα. Το δικαίωμα προτιμήσεως δεν δύναται να ασκηθή επί ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων αι οποίαι υπήχθησαν εις οικιστικήν περιοχήν ή απετέλεσαν τοιαύτην περιοχήν ή επί ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων ανηκόντων εις οικοδομικούς συνεταιρισμούς δια την παραχώρησιν των επί μέρους δασοτεμαχίων εις τα μέλη των, εκτός αν συντρέχει περίπτωσις ασκήσεως αυτού κατά τας διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας.

2. Πας ιδιοκτήτης δάσους ή δασικής εκτάσεως προτιθέμενος να πώληση τούτο ή ταύτην προς οιονδήποτε τρίτον υποχρεούται να γνωστοποιήση την τοιαύτην πρόθεσιν του περιεχούσης συνοπτικήν περιγραφήν του προς πώλησιν δάσους ή δασικής εκτάσεως μετά μνείας των τίτλων κτήσεως αυτού ή της αποφάσεως αναγνωρίσεως της ιδιοκτησίας του, των στοιχείων του υποψηφίου αγοραστού και του τιμήματος εις ο συνεφωνήθη να πραγματοποιηθή ή πώλησις. Ο δασάρχης διαβιβάζει αμελλητί την δήλωσιν προς το Νομαρχιακόν Συμβούλιον Δασών, το οποίον, διαπιστούν την ύπαρξιν τίτλων ή αποφάσεων αναγνωριστικών της κυριότητος και κρίνον περί του ευλόγου τον ζητούμενον τιμήματος, αποφαινεται περί της ενδεικνυομένης ασκήσεως ή μη του δικαιώματος προτιμήσεως εις την συγκεκριμένην περίπτωσιν. Εάν οι προσκομιζόμενοι τίτλοι ή αποδεικτικά της κυριότητος στοιχεία κρίνονται μη επαρκή ή δεν αναφέρονται εις το προς πώλησιν ακίνητον, το νομαρχιακόν συμβούλιον δασών παραπέμπει το θέμα της αναγνωρίσεως της κυριότητος εις το οικείον Συμβούλιον Ιδιοκτησίας Δασών, επιλαμβανόμενον και αποφαινόμενον επί τούτου κατ' απόλυτον προτίμησιν. Η τοιαύτη παραπομπή γνωστοποιείται προς τον υποβαλόντα την δήλωσιν ή τον αντίκλητον αυτού. Εκδοθείσης θετικής γνωμοδοτήσεως του τελευταίου τούτου συμβουλίου και γενομένης ταύτης αποδεκτής υπό του Υπουργού Γεωργίας, ακολουθούνται τα εν τη επομένη παραγράφω οριζόμενα.

3. Εφ' όσον το Νομαρχιακόν Συμβούλιον ήθελε αποφανθή υπέρ της αγοράς του δάσους ή της δασικής εκτάσεως εις την προσφερομένην τιμήν, ο δηλών καλείται δι' εγγράφου προσκλήσεως του Νομάρχου επιδιδομένης εις αυτόν ή του εν τη δηλώσει οριζόμενον αντίκλητον το βραδύτερον εντός μηνός από της υποβολής της δηλώσεώς του, όπως προσέλθη ενώπιον συμβολαιογράφου εν καθοριζομένη εν τη προσκλήσει ημέρα και ώρα προς υπογραφήν του πωλητηρίου συμβολαίου επί τη εις αυτόν καταβολή του δηλωθέντος τιμήματος. Η κατά τα ανωτέρω οριζομένη ημέρα υπογραφής του συμβολαίου δεν δύναται να απέχη πέραν των δέκα ημερών από της λήξεως της διαληφθείσης μηνιαίας προθεσμίας. Η ως άνω μηνιαία προθεσμία παρεκτείνεται κατά τρεις εισέτι μήνας εν περιπτώσει παραπομπής του θέματος της αναγνωρίσεως της ιδιοκτησίας εις το Συμβούλιον Ιδιοκτησίας Δασών, συμφώνως προς τα εν τη προηγουμένη παραγράφω οριζόμενα.

4. Εάν το Δημόσιον δεν ασκήση το δικαίωμα προτιμήσεως ή παρέλθουν αι προθεσμίαι του ενός ή τεσσάρων μηνών κατά τα προβλεπόμενα εις τας προηγουμένας παραγράφους, ο δηλών δικαιούται να χωρήση ελευθέρως εις την σύναψιν της συμβάσεως πώλησεως του δάσους ή δασικής εκτάσεως προς τον γνωστοποιηθέντα υποψήφιον αγοραστήν ή και έτερον αντί του δηλωθέντος τιμήματος ή μεγαλύτερον. Την ευχέρειαν ταύτην κέκτηται ο ιδιοκτήτης τον δάσους ή δασικής εκτάσεως επί δύο έτη από της εις αυτόν περιελεύσεως της αρνητικής απαντήσεως επί της κατά την παράγραφον 2 δηλώσεώς του.

5. Πάσα αιτία πώλησεως μεταβίβασις της κυριότητος ιδιωτικού δάσους ή δασικής εκτάσεως άνευ προηγουμένης τηρήσεως των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ή η μεταβίβασις αντί τιμήματος μικροτέρου του περιλαμβανομένου εις την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου δήλωσιν υπόκεινται εις ακύρωσιν κηρυσσομένην δι' αποφάσεως του κατά τόπου αρμοδίου Πρωτοδικείου κατόπιν αγωγής του Δημοσίου εγειρομένης εντός

διετίας από της τοιαύτης μεταβιβάσεως. Εις πάσαν περίπτωση πωλήσεως δάσους ή δασικής εκτάσεως ο συντάσσων το συμβόλαιον υποχρεούται να ερευνήση την τήρησιν των διατάξεων του παρόντος άρθρου και να κάμη σχετικήν μνείαν εις το συμβόλαιον, ως και να διαβιβάση αντίγραφον τούτον αμελλητί εις τον οικείον δασάρχην.

6. Οι συμβαλλόμενοι και μη συμμορφούμενοι προς τας διατάξεις του παρόντος άρθρου, ως και του άρθρου 60 του Ν.Δ. 86/1969, διώκονται ποινικώς και τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους.

7. Δια προεδρικού διατάγματος εκδιδόμενου τη προτάσει των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας καθορίζεται εις τας λεπτομερείας αυτής ή δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου διαδικασία και ειδικώτερον ο τύπος της υποβλητέας υπό του πωλητού δηλώσεως, ως και της προς αυτόν προσκλήσεως, τα του ελέγχου των τίτλων και της εν περιπτώσει μη υπάρξεως αδιαμφισβητήτων τίτλων παραπομπής του θέματος της αναγνωρίσεως της ιδιοκτησίας εις το οικείον Συμβούλιον Ιδιοκτησίας Δασών, τα του τρόπου καταβολής του τιμήματος εις βάρος του προϋπολογισμού του οικείου Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, ως και πάσα άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

---

6. ΝΔ 86/1969: Δασικός Κώδικας βλ. και Ν. 4280/2014

Κυρώσεις κατά επιχειρούντων καταπάτησιν δημοσίας δασικής εκτάσεως.

6.1 "Αρθρον 280.

1. Οι επι δημοσίων δασών, δασικών εκτάσεων, τοιούτων μερικώς δασοσκεπών ή χορτολιβαδικών εδαφών, κεκτημένων λόγω θέσεως ή συστάσεως ή εκτάσεως εξαιρετικήν σημασίαν, επιχειρούντες καταπάτησιν ή δημιουργίαν ανυπάρκτων δικαιωμάτων δια ψευδών ή εικονικών τίτλων ή δικών, εις τας οποίας δεν μετέσχε το δημόσιον ή δια συστάσεως προς τον σκοπόν τούτον συνεταιρισμών μετα τρίτων ή δι' απατηλής μεταβιβάσεως δικαιωμάτων εις αγνοούντας την ανυπαρξίαν αυτών ή δι' εμπλοκής της υπηρεσίας εις αλληπαλλήλους απασχολήσεις και ενεργείας, αποληγούσας

εις ακύρωσιν ή περιγραφήν ή εξασθένισιν ή αμφισβήτησιν των δικαιωμάτων του δημοσίου ή δια τρόπων συνιστόντων εξαπάτησιν ή καθ' οιονδήποτε τρόπον ή μέσον τείνοντα όπως παρατηρήση υπό νόμιμον εμφάνισιν, αξιώσεις καταδήλως αθέμητους, ως και οι αποδεχόμενοι μεταβίβασιν δικαιωμάτων, εν γνώσει της εικονικότητος και ανυπαρξίας αυτών παρά τω δικαιοπαρόχω, αφ' ενός μεν αποβάλλονται διοικητικώς εκ της τυχόν καταληφθείσης εκτάσεως, αφ' ετέρου δε τιμωρούνται διά φυλακίσεως τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματικής ποινής τουλάχιστον 100.000 δραχμών, εφ' όσον δι' άλλων διατάξεων νόμου η πράξις δεν τιμωρείται αυστηρότερον.

2. Εις περίπτωσιν καθ' ήν πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής καταστή τελεσίδικον και επιχειρηθή παρά του αποβληθέντος ανακατάληψις της εξ ής επεβλήθη εκτάσεως, επιβάλλονται κατ' αυτού ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τεσσάρων μηνών και χρηματική τοιαύτη μέχρις 20.000 δραχμών.

3. Επί μεταβιβάσεως κυριότητος ή οιουδήποτε ετέρου εμπραγμάτου δικαιώματος επί δάσους ή δασικής εκτάσεως αιτία πωλήσεως, δωρεάς προικός ή έτερας πράξεως εν ζωή, ο μεταβιβάζων υποχρεούται όπως, κατά την τυχόν κατάρτισιν του προσυμφώνου ως και κατά την κατάρτισιν του οριστικού συμβολαίου προσαγάγη επί ποινή απολύτου ακυρότητος της δικαιοπραξίας, εις τον συμβολαιογράφον, υποχρεούμενον να κάμη μνείαν εν τω συμβολαίω, δήλωσιν του να ή συντεταγμένην κατά τα οριζόμενα εν τω ν.δ. 105/1969 εν ή να δηλούται ότι ουδέποτε το δημόσιον διεξεδίκησε κυριότητα ή έτερον εμπράγματον δικαίωμα του μεταβιβάζοντος επ' αυτής και, εφ' όσον ηγέρθη τοιαύτη διεκδίκησις ή αμφισβήτησις, να δηλούται ότι η κυριότης του μεταβιβάζοντος ή έτερον εμπράγματον δικαίωμα εκρίθη κατ' έναντι του δημοσίου είτε δι' αποφάσεως της διοικήσεως, είτε δια τοιαύτης οριστικής καιτελεσιδίκου των τακτικων δικαστηρίων. Εν περιπτώσει υποβολής υπό του μεταβιβάζοντος δηλώσεως, δι' ής ούτος δηλοί σχετικήν διεκδίκησιν ή αμφισβήτησιν του δημοσίου, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται όπως απόσχη της συντάξεως του συμβολαίου. Δι' αποφάσεως των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας, είναι δυνατόν να καθορισθή ο τύπος και το περιεχόμενον της ως άνω, δηλώσεως. Συμβολαιογράφος, συντάσων πράξεις μεταβιβαστικάς της κυριότητος, ή έτερου εμπραγμάτου δικαιώματος επι δάσους ή δασικής εκτάσεως, άνευ τηρήσεως των

ως άνω, διατάξεων, ως και οι δια του υπογραφέντος συμβολαίου συμβληθέντες, τιμωρούνται διά φυλακίσεως μέχρι δύο ετών, επιφυλασσομένων των διατάξεων περι πειθαρχικής ευθύνης του συμβολαιογράφου.

4. Οι παραβάται των διατάξεων του παρόντος άρθρου, συλλαμβανόμενοι επ' αυτοφώρω, δικάζονται κατά την , υπό των διατάξεων του άρθρου 417 και επόμενα του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας, καθοριζομένην διαδικασίαν".

Την παρούσα εργασία επιμεληθήκαμε προκειμένου να δοθεί μία πρώτη εικόνα των διατάξεων, που ισχύουν για τους δασικούς χάρτες ώστε να επιβοηθηθεί η συμβολαιογραφική πρακτική.

Αθήνα 29-3-2017

Κωνσταντίνος Δ.Βλαχάκης

Ευαγγελία Χριστοπούλου-Σταμέλου

---

7. Επί του πιεστηρίου

Από το άρθρο 2 του νόμου 4462/28-3-2017(ΦΕΚ Α39/28-3-2017) με το τίτλο:

«Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενέργειας της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν για Συνεργασία στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών και της Ενεργειακής Αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις»,

προβλέπονται τα ακόλουθα:

7.1 « Άρθρο δεύτερο

Τροποποιήσεις – προσθήκες στο ν.3889/2010 (Α'182)

1.α. Η παρ 1 του άρθρου 15 αντικαθίσταται ως εξής :

«1. Κατά του περιεχομένου του δασικού χάρτη που αναρτήθηκε επιτρέπεται η υποβολή αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εκατόν πέντε (105) ημερών από την ημερομηνία που ορίζεται στην πρόκληση υποβολής αντιρρήσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται για είκοσι (20) ημέρες για όσους κατοικούν μόνιμα ή διαμένουν στην αλλοδαπή. Για την υποβολή των αντιρρήσεων καταβάλλεται επί ποινή απαραδέκτου των αντιρρήσεων ειδικό τέλος, το ύψος του οποίου καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 22 του παρόντος.»

1.β. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς, κατά τις 22.3.2017, διαδικασίες.

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 14 αντικαθίσταται ως εξής :
«5. Ψηφιακό αντίγραφο του αναρτημένου δασικού χάρτη αποστέλλεται επίσης στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας για λόγους ενημέρωσής τους.»

3. Στο άρθρο 17 προστίθεται παράγραφοι 5α και 9, αντιστοίχως, ως εξής :

«5α. Ψηφιακό αντίγραφο του κυρωμένου δασικού χάρτη αποστέλλεται, επίσης, στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας.»

9. Από την ανωτέρω κύρωση, εξαιρούνται οι εκτάσεις για τις οποίες ισχύουν αποφάσεις κήρυξης τους ως αναδασωτέων λόγω πυρκαγιάς και δεν αποτέλεσαν και δεν αποτελούν δάση ή δασικές εκτάσεις, σύμφωνα με τη φωτοερμηνεία κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του παρόντος, ή έχουν εκδοθεί τελεσίδικες πράξεις και αποφάσεις με τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν.998/1979 (Α' 289) που τις χαρακτηρίζουν μη δάση ή μη δασικές εκτάσεις.

Η εφαρμογή των προβλεπομένων στο άρθρο 44 παρ. 4 του ν.998/1979, αυτεπαγγέλτως, για τις ανωτέρω εκτάσεις, είναι υποχρεωτική.

Η ολοκλήρωση της, κατά τα προηγούμενα, διαδικασίας του άρθρου 44 παρ. 4 του ν.998/1979, πριν την κατ' άρθρο 19 του παρόντος ολική κύρωση του δασικού χάρτη, αποτελεί υποχρέωση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και έως ότου διορισθεί, του ασκούντα καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

4. Στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν.3889/2010, μετά το δεύτερο εδάφιο, προστίθενται νέα εδάφια ως εξής: «Επιπρόσθετα οι ΕΠ.Ε.Α. αποφαινόμενοι επί αντιρρήσεων για το δασικό εν γένει ή μη χαρακτήρα και μορφή εκτάσεων που περιλαμβάνονται σε περιοχές που είναι κηρυγμένες ως αναδασωτέες, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του θεωρημένου και αναρτημένου δασικού χάρτη που προκύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του παρόντος.

Στις περιπτώσεις που αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. εξαιρούν εκτάσεις της υπαγωγής τους στο δασικό χάρτη ως δάση ή δασικές, αυτές γνωστοποιούνται και στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και έως ότου διορισθεί, στον ασκούντα καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για την αμελλητί συμπερίληψή τους στην εφαρμογή του άρθρου 44 παρ. 4 του ν.998/1979.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 19 αντικαθίσταται ως εξής :

«Με βάση τις αποφάσεις των ΕΠ.Ε.Α. επί των ασκηθεισών αντιρρήσεων και των λοιπών στοιχείων της παραγράφου 9 του άρθρου 17, ο δασικός χάρτης που κυρώθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 17, συμπληρώνεται και διορθώνεται από την οικεία Διεύθυνση Δασών ή σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 13 από την Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε., το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της εξέτασης του συνόλου των αντιρρήσεων από το ΕΠ.Ε.Α..»

6. Στο άρθρο 19 προστίθεται παράγραφος 4α ως εξής :

«4α. Ψηφιακό αντίγραφο του κυρωμένου δασικού χάρτη αποστέλλεται στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας.»

7. Η περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 21 αντικαθίσταται ως εξής :
«στ. Οι τεχνικές προδιαγραφές και διαδικασίες αποτύπωσης στο δασικό χάρτη των στοιχείων του άρθρου 23 του παρόντος , καθώς και των διανομών και αναδασμών, που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή των διατάξεων της αγροτικής νομοθεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.»